

S Ü R G Ü N

Yazan: Ömer İlkay Arlı

Alelacele tıktırılmış, fermuarı bile tam kapatılmamış spor çantası; yanında, kendinden uzun ve yapılı iki adamla, koşar adımlarla havalimanında tam bir sessizlik içerisinde yürüyorlardı. Tarifeli uçağa yetişme kaygısı okunuyordu iri kıyım adamların yüzlerinde. Bizimkisi ise tam bir şaşkınlık içerisinde ve belli etmese de korkusu yüzünden okunabiliyordu. Ne olup bittiğine anlam verememiş sadece kendisinden ülkeyi terk etmesi için acele etmesi istenmişti. Sorular havada uçuşuyor ama yanıtlar ortalıkta görünmüyorlardı. Yasallığın gerisinde, sadece içgüdüsel olarak bilinen bir durumdu bu. Er ya da geç başına geleceğini her zaman düşünse de bir gün gelip de gerçekleşeceğine inanmadığı yaşamına vurulmuş bir darbe!

Gecenin bir yarısı evinin kapısı yumruklanmaya başlayınca, karısının yüzündeki dehşeti görmüş ve sadece “Geldiler!” diyebilmişti. Yüzünde beliren ama belli etmemek için çaba harcadığı korkuya rağmen “Kim o?” demişti. Sesindeki ürkeklikten dolayı kendine kızmaya fırsat bile bulamadan, “Açın polis!” sesiyle irkilmmişti. Kimdi bunlar? Gerçekten polis mi, yoksa daha önceleri onlarca kez duyduğu “kaybediciler” miydi? Kapıya doğru ilerlerken, son nefesini vermek üzere olan bir hastanın gözünün önünden akıp giden tüm yaşamı gibi, kendisinin de bulanık ve şaşkın zihninden geçmişe doğru, gerçekte birkaç saniye süren mücadele dolu ömrü, süzülüp gitmişti.

..

Çocukluğu, babasının imam olması nedeniyle cami avlularında geçmişti. Yaşlılar ve ölümler ile erken yaşlarda hâşır neşir olmuş, onlardan bir zarar gelmeyeceğini, o minicik aklıyla öğrenmişti. Her zaman aksi ve belki de ıskalanmış bir ömrün acısını kendilerinden çıkarmaya cesareti olmayan bu yaşlılar, kendilerini bekleyen mâkus sonun provasını yapıyorlardı her seferinde. Günahlarını gözlerinde büyütürler, cehennem korkusu yüzlerinden okunurdu. Çoğu anlamını hiç bilmediği, öğrenmeyi hiç akıllarına getirmedikleri duaları mırıldanırlardı habire. Uzaktan onları seyreder, namaz vaktinin gelmesini beklerdi. Kocaman cami avlusu, ona kalırdı o zaman işte! Bisikletiyle rahatça dolaşır, şadırvanda suyla oynar, yüksek sesle şarkı bile söylerdi. Havanın soğuk olduğu zamanlarda, o da caminin içine girer ve çoğu zaman bir elin parmaklarını geçmeyecek insanların namaz kılmasını izlerdi. Aynı anda eğilip kalkmaları ona komik bir oyun gibi gelirdi. Onların arasına karışır, duaları bilmediği için sadece o kırmızı dudaklarını oynatır, mırıl mırıl birşeyler söylenirdi.

..

Uçağa binmiş ama üzerinden hala o şaşkınlığı atamamıştı. Oturacağı koltuk numarasını okumak için elindeki bilete bakıyor ama okuduğu rakamlar ona hiçbir şey ifade etmiyordu. Akli yoğun bir şekilde “kaybedilmediğine” sevinmekle, sürgüne gitmek arasındaki üzüntüden birini seçemediği için ne yapması gerektiğini de kavrayamıyordu. Hostesin yardımı ile koltuğuna oturmuş, elleriyle öndeki koltuğa asılıp, başını kollarının üzerine bırakmıştı. Kalbi, evden çıkıp da şu ana gelene kadar sakinliğini korumuş ama artık dayanamaz hale gelmişti. Kalp atışlarını kulaklarında duyuyordu. Keza bacaklarının titrediğini de o anda fark etmiş, biraz da kendini korktuğu için ayıplamıştı. Oysa o da her canlı gibi, ölüm korkusu

duyduğunda heyecanlanan ve acizliğiyle yüzleşen basit bir varlıktı; insandı. Başını kaldırıp, gözlerini tavana dikti ve “Senin dediğin olur, hakkımda hayırlısı buymuş demek!” diyebilirdi.

Uçak, uçmak istemiyormuşçasına nazlanıp sallanarak havalandığında, tek istediği sadece sigara içebilmektir. O kadar ihtiyacı vardı ki o an! Mekruhu, haram kılarcasına yasaklar getiren, kendi kibirleri ve etrafındaki putperest yardımcılarının şakşakçılığı ile kendini Tanrı yerine koyan yoldan çıkmışlarla olan mücadelesi geldi yine aklına. Öfkesi az önceki korkusunu yenmişti. Karısı ve gecenin bir vakti tatlı uykusundan ağlayarak uyanmış, evdeki bağırışlara bir anlam veremediği için iri kıyım iki adama nefret dolu gözlerle bakmış oğlu geldi aklına. Bu zulmü, şuncacık bir çocuğa yaşattıkları için onlara, buna neden olduğu için de kendine kızmıştı. “En kısa zamanda yanıma aldırırım” diye kendini teselli edip “Buna da şükür, babasız da kalabilirdi” diye içinden geçirdi sonra.

Korku dolu geçen şu birkaç saat içerisinde içini ferahlatan tek şey, kendisini havalimanına kadar getiren iki polisten birinin ayrılırken kulağına hafif eğilerek “Hayırlı yolculuklar hocam, bize n’olur kızmayın, Allah yardımcınız olsun!” demesiydi. O an düşüncelerinin, söylediklerinin yalnız olmadığına inanmış, bu ona kuvvet vermişti.

Bedeni bu çalkantıya daha fazla dayanamadı. Başını arkaya yaslayıp gözlerini kapattı...

..

Başında beyaz tülbenti, kendisi gibi dizlerinin üzerine oturmuştu annesi. Elindeki içinde eğri büğrü şekillerin olduğu kitaptan okuyor, kendisi de tekrar ediyordu. Annesi “süphanek” diyor kendisi de defalarca yanlış söyleyip sonunda annesi “Evet” deyince sonraki kelimeyi söylüyordu. Ne kadar güzeldi annesi! Uzun kirpikleri, kendisine sevgi dolu, sanki içine sokuverecekmiş gibi bakan gözleri, dudaklarında beliren gülümsemesi, arada sırada yanağını okşayan o yumuşacık elleriyle dünyanın en güzel, en sıcak varlığıydı. Tüm duayı baştan sonra ezberlediğinde annesine bakarak “Oldu mu?” demiş, annesinin gözünden akan bir damla yaşa anlam verememişti. “Oldu” dediğini duyduğunda hemen ayaklanmış, kollarını yukarı kaldırarak odalar arasında “Oleyyy, oleyy!” diye bağırarak uçak gibi uçmuştu. İşte şimdi o uçaktaydı. “Kaderimi yaşıyorum,” diye düşündü. Yüzündeki gülümseme, yerini birden hüzne bırakarak gözlerini açtı. İçinin ürperdiğini ve üşüdüğünü fark etti. Bu, her insanın yalnızlık düşüncesinden, kimsesizlik yanılgısından kaynaklı, kendini küçük bir çocuk gibi hissettiği anlarda beliriveren duygu üşümesiydi.

İlkokul çağı geldiğinde diğer yaşlıları gibi doğal yaşamdan koparılmış, kocaman avludan küçük sınıflara tepiştilmiş birer eşya gibi konuşmadan, hareket etmeden kendisine anlatılanları öğrenmek zorunda bırakılmıştı. Annesinin öğretim şeklindeki o sevecenlikten ve bir tanecik olmaktan uzak, diğerleriyle arasındaki farklılığın ortadan kalktığı sıradanlığa mahkûm edilmişti. Uzun ders saatlerinin aksine kısacık süren teneffüs aralarında koşmaktan, nefes nefese kalmaktan gayri bir cazibesi yoktu okulun. Daha o yaşlarda “Neden?”lere düşmüştü. Ve ömrü boyunca o “Neden?”ler peşini hiç bırakmadı.

Çocukluğundan başlayarak, babasının mesleğinin gerektirdiği ağırbaşlılık, genetik bir özellikmiş gibi kendisinden de beklenir olmuş, arkadaşları koşup oynarken ya da yaramazlık yaparken, büyüklerinin “Sana yakışıyor mu hiç, sen imamın oğlusun!” bakışlarını hep üzerinde hissetmiş, bu onulmaz yük, çocukluğunu doya doya yaşamasına engel olmuştu. Arkadaşlarının arasına gönderilmiş bir ajan gibi, örnek gösterilmeden kaynaklı sıkıntılı hal,

tüm öğrenim hayatı boyunca yakasını hiç bırakmamıştı. O da kuşlara sapanla taş atmak, anlamını bilmesede arkadaşlarının ağzına pelesenk olmuş küfürlerden etmek, gereksiz yeminlerle karşısındakini inandırmak, kâh bir kızın peşinden koşmak, kâh kopya çekmek arzusu duymuştu. Doğru şeyleri yapmanın kaybettirdiği şeyler de vardı hayatta. Heyecan eksikliği ve bedeni çocuk, ruhu koca adamlar gibi yaşama prangası vardı omuzlarında.

..

Kaptan pilotun o testosteron kokan anonsu, uçağın bilmem kaç fitte olduğu, iyi yolculuklar temennisi kadar anlamsız ve bulunduğu durum ile tezat teşkil eden bir ruh halini taşıyordu. Bir tek kelimeye takılıp kalmıştı. “Paris”...Polisleri gördüğü andan itibaren defalarca işittiği gideceği yeri ilk defa duyuyordu sanki. Karısının defalarca kez görmek istediği ve her defasında çeşitli nedenlerle gidemedikleri o büyülü şehir, şimdi kendisine sürgün yeri olacaktı. Ne garip! Daha da garip olan tarafıysa, 1789 Fransız Devrimi’nin; o eşitlik ve özgürlük timsali ihtilalin yapıldığı kente sürgün olarak gönderilmesi idi. Dünya böyle bir yerdi. Karşıtlıklar ve paradoksların yaşandığı kocaman bir tiyatro sahnesi. Kâh trajedi, kâh komedi sergilenirdi. İkisi de iç içeydi oysa. Baktığın açığa göre değişen ya da şekillenen...

Uçağın tekerlekleri ecnebi topraklara değdiğinde -sanki o ana kadar anayurdundan içinden bir şeylerin koptuğunu hissetti. Oyundan haksızca çıkartılan bir çocuğun hüznü çöktü gözlerine. Ağlamak geldi derinlerinden, yuttu. Uçağın kapısı açılıp yüzüne sabah serinliğinin rüzgârı çarpınca, bu yabancı ülkede ne yapacağını, nereye gideceğini bilememenin endişesi kendini hatırlatmıştı. Merdivenlerden yavaş yavaş inip ayağını toprağa ilk adımını atarken, ayağına baktı. Suyun üzerinde yürümeye çalışacakmış ya da bataklık kendisini yutacakmış gibi bir korku hissetti. Çocukça hayal dünyasının, o kendini hiç terk etmeyen düşler aleminin herkesten gizlediği bir oyununu oynamıştı yine. Kimsenin erişip azarlayamayacağı, korkutamayacağı bu büyülü dünyasının kahramanıydı çünkü.

..

Nedendir bilinmez, ortaokul ve lise çağlarında en çok kimya derslerinde daldı düşlere. Aklının, mantığının almadığı bir dersti kimya. Neden sorusuna en az tatmin edici yanıt bulduğu bir dersti sanırım. Elementler, karbonlar, bileşikler, bağlar hiç mi hiç ilgisini çekmezdi. Çok sonraları bunun nedenini kendisi de kendine sormuş ve itiraz edebileceği bir konu olmadığı için, kimya dersine ilgisiz olduğu kanaatine varmıştı. Evet. Hayatı boyunca “Neden”leri sorgulamış ve her sorgulama ona yeni itiraz pencereleri aralamıştı. Hemen her derste öğretmenlerine “Neden?” diye sorar, aldığı yanıt kendini tatmin etmez ise mutlaka ilerleyen dakikalarda itiraz ederdi. Bu özelliğinden dolayı öğretmenleri onu içten içe sevseler de, yanıtlayacakları soru karşısında sınıftaki otoritesini kaybetme korkusundan dolayı mesafeli dururlardı. Onun parmağını havada gördükleri anda ya görmezlikten gelirler ya da “Yine ne var?” diye hafiften alaycı bir söz hakkı tanırırlardı. Ama bu sefer “Devlet Öğretmen” bu hakkı ona tanımamış, sınıftan dışarı çıkartmıştı.

..

Havalimanında çantasını alıp başı önde düşünceli düşünceli yürürken, sanki kendi adını duyar gibi olmuştu. İçinde esen o imbat rüzgârının sıcaklığını yüzünde duyumsarcasına başını kaldırdı ve az ileride elindeki dövizde kendi adını gördü. Dövizi sağa sola sallayan kişiyi net bir şekilde göremese de, o anda bunun hiçbir önemi yoktu. Yaz sıcaklığında da olsa

ateşin kendine çekme şehveti gibi o da adımlarını sıklaştırmış, dövize doğru ilerliyordu. Birden onu tanıdı. Birkaç sene öncesine kadar birlikte mücadele verdiği, düşünceleri bire bir örtüşmesine de muhalif kimliğiyle tanınan arkadaşını gördü. Son görüşmelerinde onu, ülkede kalıp sonuna kadar olabildiğince insana ulaşabilmek adına ikna etmeye çalışmış, ancak “kaybedilenler”in her geçen gün artmasını gerekçe gösteren arkadaşını yurt dışına çıkmaktan alıkoyamamıştı. O dönemlerde kendisini pasifistlikle eleştirmiş, sonrasında yazılarını takip etse de yakın iletişime geçmemişti. Ama o anda onu gördüğüne o kadar çok sevinmişti ki, Leyla’sına kavuşan Mecnun gibi sımsıkı sarılıp gözyaşlarına boğuldu. “Neden, Neden?” sözcükleri döküldü dudaklarından. Koskoca iki adam birbirlerine sarılmış, biri memleket havasını içine çekerken diğeri kimsesizliğin getireceği korkudan kurtulmanın rahatlığını duyumsuyordu. Etraftaki meraklı gözlere aldırmadan, sevginin o en saf halini yaşayan iki adam hiç konuşmadan taksiye binip gittiler.

Yağmur çiselemeye başlamış, arabanın penceresinden süzülen yağmur damlalarına bakan adam geçmişine, taa o çocukluk günlerine geri dönmüştü. Yine böyle yağmurlu bir günde babasının kucağında dolmuş penceresinden dışarı bakmış, sorduğu hiçbir soruya yanıt alamadığından ötürü kötü bir şeyler olduğunu sezmişti. Annesi bir haftadır hastanede yatıyor, o da her gün annesini görmek istediğini babasına yalvararak dile getiriyordu. Bir önceki gece, su içmek için uyandığında oturma odasının tekli koltuğunda oturan babasını ağlarken görmüş, ona görünmeden tekrar yatağına yatmıştı. Bir cuma günüydü. Öğlen okuldan gelmiş, babasının hazırladığı yemekten biraz yemiş, canı sıkkın bir şekilde cami avlusunda geziniyordu. Babasının uzaktan kendisine doğru hızlı adımlarla geldiğini gördüğünde, bir hata yapıp yapmadığını, babasının kendine kızmak için mi geldiğini düşündü birkaç saniye. Babası önce sımsıkı sarılmış, gözleri nemli “Hadi anneni görmeye gidelim!” demişti. Mutluluktan havalara uçmuştu. Tam da o dolmuş penceresinden akan yağmur damlalarına bakarken, o günün cuma olduğu ve babasının ilk defa cuma namazında olmadığını düşünmüş ve bunu kötüye yorumuştu. İçinde nedenini tam anlayamadığı bir korku büyümeğe başlamıştı.

Hastane koridorunda babasının elinden tutmuş bir şekilde ilerlerken, sanki bir şeye geç kalma telaşında hissettiği babasına yetişmekte zorlanıyor, farkında olmasa da babası elini fazlaca sıkıyordu. Çocuk yüreği her saniye daha da hızlanıyor, hemen annesini görmesi gerektiğini içgüdüleri haykırıyordu. Kare şeklinde penceresi olan oda kapısının önüne geldiklerinde, babası içeri doğru baktı. Bakmasıyla yere çömelmesi, yığılması bir oldu. Babası elleriyle yüzünü kapatıp bir çocuk gibi ağlamaya başladı. Ne olduğunu anlayamadan kapıyı açıp girdi. Yatakta yatan biri vardı ama üzerine beyaz çarşaf örtmüşler; yanında duran beyaz önlüklü bir adam ve bir kadın ellerindeki kağıda bir şeyler yazıyorlardı. Birkaç adım daha atıp “Annem nerede?” diye sordu. Beyaz önlüklüler, bir anda bakışlarını kendisine çevirmişler, sonra birbirlerinin gözlerine bakarak sessizliğe saklanmışlardı. Birkaç saniye sonra babasının elini omzunda hissetmişti. Doktor, babasına dönerek “Başınız sağ olsun, elimizden geleni yaptık, maalesef kurtaramadık” demişti. Bu sözcüklerin, çocuğun dünyasında bir karşılığı yoktu. Hiçbir anlam ifade etmeyen kocaman bir hiçtiler sanki. Başını kaldırıp babasına bakmış “Babaa!” diyebilmişti sadece.

..

Taksinin kırmızı ışıktaki durmasıyla, aklına oğlu ve karısının gelmesi, tam da bu hatırasının bitimine denk gelmişti. Arkadaşına döndü. “Evdekilere haber versem iyi olur, merak etmişlerdir” dedi. Arkadaşı telefonunu verdi. Taksinin dikiz aynasından kendisine yönelmiş acı dolu bakışlarını umursamadan, ne kadar metanetini korumaya çalışsa da başaramamış; ağlayarak eşine iyi olduğunu, arkadaşının kendisini aldığını ve eve doğru yol

aldıklarını söyleyebilmişti. Oğluyla konuşmadı. Oğlu, tam da annesini kaybettiği yaşıydı. Tarih mi tekrerr ediyordu, insanlar mı tarih oluyordu, karmakarışık duygu yumağıyla düşünceler savruluyordu.

..

Gözlerini açtığında, pencerenin dışında kendisine ilgi dolu gözlerle bakan irice bir martıyı gördü. Az sonra, her zamanki saatinde sireniyi çalan vapurun sesiyle, dudaklarında belirgin bir gülümseme ile yatağında gerindi. Komodinun üzerinden telefonunu alıp saatine baktı. Anayurduna geri döndüğü günden beri yani yaklaşık on üç yıldır, her gün aynı saatte uyanıyor olduğunu düşündü. Doğrulup ayaklarını yataktan sarkıtığında, gözüne elleri ilişti. Damarları dışarı çıkmış, yer yer yaşlılık lekesi düşmüş elleri, yaşanmış bir ömrün tüm yükünü taşımışlardı sanki. Altmış beş yaşın yaşam haritasının izlerini gördü ellerinde. Elinin üstüne, avucunun içine daha dikkatlice bakıp dua bitimi gibi yüzüne sürdü. Koridordaki tekerlekli sandalyenin sesini duyunca, her zamanki gibi içi ezildi. O elim kazanın üzerinden beş koca sene geçmiş olmasına rağmen hiç bitmeyen acıyı saklama gerekliliği ne kadar ağırdı. Sesine neşe serpiştirip seslendi: “Antony!”

Diğer odalar gibi kendi yatak odasının kapısı da “normal” evlerin kapısından daha geniş olduğu için Antony hiç zorluk çekmeden dedesinin odasına girdi. “Dedeee, gün.ydın. B.n. .ntony demekten hiç v.zgeçmeyeceksiniz değil mi?” dedi. Dedesi, dudağında alaycı bir gülümseme ile “İnsanın kendi adıyla başkasına seslenmesi çok garip. Hem ne var yani. Antony Yusuf!” diyerek ayağa kalkıp torunun başını okşadı. Birlikte odadan çıkıp mutfakta buluşmak üzere randevulaşp ayrıldılar.

..

Otuz dört yaşında, bir başına sürgüne gönderildikten kısa bir süre sonra eşi ve çocuğunu yanına getirtmişti Yusuf. Kültürünü, doğasını, dilini, dinini hiç bilmedikleri bu yere alışmaya ilk başlarda oldukça zorlansalar da, her zorluğun o içimizde var olan direnme ve ayakta durma azmini kamçılama gücü ile yaşama tutunmayı başarmışlardı. Tam da oğlunun üniversiteyi tamamladığı sene memlekette çıkan af yasası ile geri dönüş yolu açılmış, lakin oğlu dönmek konusuna hiç olumlu bakmamış kendince gönüllü bir sürgüne gitmek istememişti. Sonunda anne baba olarak ona hak vermişler, oğullarını orda bırakıp yine yağmurlu bir günde memlekete geri dönmüşlerdi. Adam, uçaktan indiklerinde üzerlerine serpen ince yağmur damlalarına doğru başını kaldırıp bakmış, hayatının tüm dönemeç anlarında kendisini yalnız bırakmayan bu yağmura gülümsemişti. Karısına dönüp “İşte, bizim en güzel yaşlarımızı elimizden alsa da, hiç bilmediğimiz ellerde bizi engelli bir yaşama mahkûm eden yine de küsmediğimiz, sevmekten asla vazgeçmediğimiz memleketimize geldik. Şükürler olsun!” demişti. Bedensel olmasa da düşünsel bir engelli yaşamın tüm zorluklarını yenmiş olmanın gururu ile birbirlerine sarılmışlardı.

Birkaç sene sonra oğulları Fransız bir kızla evlenmiş, üstelik bir de erkek torun hediye etmişlerdi. Antony Yusuf! Maviş boncuk gözleri, kıvrır kıvrır saçları, zayıf, zeki, yerinde duramayan afacan bir çocuktu Antony. Yedi yaşına kadar iki kol, bir ayak kırığı atlatmıştı. Anne babasıyla birlikte yaz tatillerinde dedesine gelir, daha bir ele avuca sığmaz olurdu.

Yusuf'un en büyük mutluluğu Yusuf'tu. Hüzün dolu yaşanmamış yılların tortusunu torunuyla gideriyordu dedesi. Torununu her gün parka götürüyor, bir yerini incitecek korkusu yüreğinde atarken, "sağ salim bir eve gidebilsek" diye dua ederken, yine de torununun gülen yüzüne, oradan oraya koşturmasını izlemeye bayılıyordu. Torundu, baldı; baldan tatlıydı.

İçinde bir sıkıntı olmasına ve dışarı çıkmak istememesine rağmen, torununun yedik gözyaşı stokundan döktüğü birkaç damla gözyaşına dayanamayarak, yine parka gitmişlerdi. Kendisi banka oturmuş kâh gazetesini okuyor kâh torununu izliyordu. Yaz sonuydu. Evden çıktıklarında hava açık ve güneşliydi. Gazetesine düşen birkaç damla yağmur damlası okuduğu yazıdan başını kaldırıp torununa bakması gerektiğini anımsatır gibiydi. Başını kaldırması ile torununun parkın dışına çıkan topu almak için koştuğunu gördüğü anda kırmızı ışığa yakalanmamak için aşırı süratle gelen arabanın acı frenini duyması bir oldu. O an kalbine bıçak saplamışlar gibi hissetti. Donakaldı. Gözleri yuvalarından çıkarcasına büyümüş, o acı sahneyi izlemekten başka hiçbir şey yapamamıştı. Gazete elinden düştü. Ayağa kalkmak istedi, sendeledi. Kalbindeki sızı birkaç adım atmasına anca dayanabildi. Yere yığıldı.

Kendisi kalp krizini atlatmış ama torunu ömrü boyunca tekerlekli sandalyeyle yaşamak zorunda kalmıştı. Uzun zaman ne aynaya, ne de gelini ve oğlunun yüzüne bakabilmişti. Bu elim kazadan dolayı kendini suçlamaktan asla kurtulamamış, inancı "hayır ve şerrin Allah'tan geldiğini, insanların neyin hayır neyin şer olduğunu bilemeyeceğini" söylese de, bu düşünce vicdanın sesini bastırmaya yetmemişti.

Kalan ömrünü torununa adamıştı. Onun yaşamsal konforunu sağlamak için okula kendisi götürüp getiriyor; evdeki, okuldaki mekânların zorluklarını en aza indirmek için uğraşıyordu. Evinde esaslı bir tadilat yaptırmış lakin apartman, okul ve kent yöneticileriyle yaptığı -ki kendileri de her insan gibi potansiyel birer engelli adayydı- görüşmelerden pek olumlu sonuçlar elde edemiyordu. Anlamıştı ki engellilerin en büyük engelleri at gözlüğü takmış insanlardı. Uygun mekânlar yaratmaktan önce engellilere olan bakış açısını değiştirmek gerekiyordu.

Bir keresinde "Engelliler Haftası" etkinliğinde arzı endam eden kent yöneticilerinin de hazır bulunduğu bir ortamda, gençliğinden kalma muhalif ilerici damarı tutmuş, mikrofonu eline alıp şöyle demişti:

-Victor Hugo'nun çok sevdiğim ve herkes tarafından bilinen bir sözünü anımsatmak istiyorum. "Sizler yardım edilmiş yoksullar istiyorsunuz. Biz ise ortadan kaldırılmış bir yoksulluk. O yüzden anlayamıyoruz." Ben bu veciz sözden dem vurarak diyorum ki; Sizler yardım edilmiş engelliler istiyorsunuz. Biz ise ortadan kaldırılmış engeller. İşte bu yüzden anlayamıyoruz.

..

Küçük Yusuf'un iç dünyası karmakarışıktı. Kazanın üzerinden beş koca sene geçmiş olmasına rağmen, farklılığını anlamlandırmakta zorlanıyor; kâh dedesini, kâh kendisine çarpan arabanın sürücüsünü, annesini, babasını velhasıl ilgili ilgisiz suçlayabileceği insanlara

öfkelerini yönlendiriyordu. Hırçınlıkları herkes tarafından hoşgörüyü karşılanıyor olsa da, bu durum onu büsbütün çıldırtıyordu. Her konuşmadan, bakıştan, kendi durumuna yönelik bir imâ çıkartıyor, eksiklik duygusu öfke patlamalarına neden oluyor, gece yatağına yattığında herkesten gizli gözyaşlarına boğuluyordu. Son birkaç aydır daha ağırbaşlı ve belki de kabullenişin getirdiği mahzunlukla bu davranışları seyrekleşmiş, daha uyumlu bir yaşayışa evrilmişti. Kendisine engelli olduğu öyle ya da böyle anımsatılmadığı, tekerlekli sandalyesinin görmezden geldiği zamanlarda daha mutlu oluyordu. Tüm isteği, diğer insanların engeline söz, davranış, bakışlarıyla ilave engeller yaratmadığı, süregelen bir yaşam içerisinde varlığını duyumsatabilmektir.

Dede ve torun mutfak balkonunda, uzaktan süzülen ve peşlerinden sürükledikleri martı sürüleriyle gemileri izleyerek keyifli bir kahvaltıya başladılar. Küçük Yusuf her zamanki gibi düşünceliydi; “S.nki kör bir kurşun .lf.besine denk gelmiş a h.rfini yok etmiş, ömrünün sonun. k.d.r onsuz y.ş.m.k zorund. k.lıdığını, o olm.d.n kendini if.de edemeyeceğini, hep b.ş.k.l.rın. muht.ç ol.r.k y.ş.y.c.ğı .klınd.n geçiyordu.” Birden parmağıyla gemileri göstererek “Dede ben de on.l.r gibi bir m.rtı mıyım?” diye sordu. Dedesi torununun ne demek istediğini hemen anladı. “Hayır Yusuf. Sen dilenci bir martı değil; nice dalgaları, fırtınaları, engelleri göğüsleyebilecek kadar sağlam bir gemisin.” deyip sıkılmış yumruklarını birbirlerine dokundurarak genç işi selamlaştılar.

Kahvaltı bitmiş, ikisi sessizce balkonda oturuyor, manzarayı seyrediyor gibi görünseler de gözlerini boğazın engin maviliğine daldırıp derinlerden düşünceler devşiriyorlardı. Sessizliği bozan dede oldu. “Bak Yusuf sana ne anlatacağım” deyip sandalyesini ona doğru çevirdi. Küçük Yusuf da ona doğru tekerlekli sandalyesini çevirdi. Yüz yüze ve diz dizeydiler artık.

“Ben on sekiz yıl boyunca, yani sürgüne gönderildiğimde anayurdumdan, sevdiğilerimden, öptüklerimden, gömdüklerimden, anılarımdan, varoluşunu ispatlayan tüm değerlerimden koparılmış, uzay boşluğuna bırakılmış gibi hissediyordum. Kollarım saramıyor, ayaklarım gidemiyor, gözlerim göremiyor, kulaklarım duyamıyor, ellerim dokunamıyor, ne kadar bağırsam bağırayım varlığımı ortaya koyamıyordum. Engellenmişim. İçinde bulunduğum şartlar böyle hissetmeme neden oluyordu. Dışlanmışım. İnsanlara, dostlarıma, arkadaşlarıma bana yardım etmedikleri için biraz da öfkeliydim. Anımsıyorum. Ben artık onlardan biri değilmişim gibi geliyordu. Ama zamanla anladım ki; her ne olursa olsun, nasıl bir engelsel yaşamla kalırsak kalalım hayata tutunmak, mücadele etmek insan olmanın en önemli şartı. Şimdi geçmişe dönüp bakıyorum da; meğer ne kadar çok gereksiz yere üzmüşüm kendimi! İnsan ister sürgünde olsun, isterse bedeni kendine sürgün olsun; önemli olan sadece sevgiymiş meğer! Ne sınırlar, ne de engeller dikilebilir sevginin önünde. İnsan yeter ki sevmek istesin yeter! Hayatın anlamı buymuş meğer!”

“Neden?” ler yerlerini “Meğer”lere bırakmıştı dede Yusuf’un hayatında. Yaşlılık kendini böyle hissettirirdi bazen. Her “meğer”; bir aldanişın uyanışı demektir zaten!

Küçük Yusuf gözlerini dedesinin gözlerine dikmiş onun ne demek istediğini tam olarak anlamıştı. İçinde parlayan ateş, yitip gittiğini düşündüğü a harfini tekrar görünür kılmıştı. Dedesinin elinin üzerine elini koyup:

“Dedeciğim, biliyorum. Geçirdiğim kazadan dolayı kendinizi sorumlu görüyorsunuz ama bu doğru değil. Hani siz hep dersiniz ya Takdiri ilahi! Siz de artık lütfen kendinizi suçlamaktan kurtulun. Dediğiniz gibi hayatta her türlü engelle karşılaşabiliyormuş insan. Önemli olan engellerin üzerinden atlamak!” deyip kımıldamayan ayaklarına baktı, gülümseyerek sözlerini düzeltircesine “ Atlamak değil de, engelleri sevgiyle yıkmak diyelim!” deyip gülümsedi.

Adamın gözünden bir damla yaş süzüldü. Yıllar yıllar önce, yine böyle diz dize annesiyle karşılıklı oturup, duayı tam okuduğunda annesinin gözünden dökülen ve o zaman anlayamadığı o tek damla yaş, şimdi anlamını bulmuştu.

Çünkü a.lamlar m.tl.ka ye.ini bu.urdu. H.rş ye r.ğmen...

F.rkl. h.rfl.r ek.ik o.sa.da ne ön.mi v.rdı ki!

G'özün tam görmek istedikten sonra!

..

Küçük Yusuf başını gökyüzüne doğru çevirdi ve,

“Dede bak, yağmur serpiştiriyor!” dedi.

3 ARALIK DÜNYA ENGELLİLER GÜNÜ ÖYKÜ YARIŞMASI 2.Sİ

KULAK

Yazan: Mesut Akavioğlu

Birkaç saat önce boyayıp parlattığı, sadece özel günlerde giydiği siyah ayakkabılarına gözü takıldı, tozlanmışlardı. Çalışarak kazandığı ilk parayla aldığı bu ayakkabıları her giydiğinde kendini daha güçlü, mücadelecı görüyor ve “Bu hayatta ben de varım!” duygusunu hissediyordu.

Ayakkabılarının üzerindeki toz tabakasının sebebi, buraya gelirken belediye otobüsünden indikten sonra uzun mesafe yürümek zorunda kalmış olmasaydı. Eliyle kravatını bir defa daha düzeltirken, kendi kıyafeti ile salondaki diğerlerinin kıyafetlerini zihninde karşılaştırmaya başladı. İlk bakışta bile, buraya gelirken çok daha fazla özenerek hazırlandığı belliydi.

Ali, yine ulusal ölçekli bir şirketin yönetim binasındaki bekleme salonundaydı. Duvarlarında yağlı boyadan manzara tabloları asılmış, günışığı tonunda spot lambaların aydınlattığı salonda, deri koltuklar üzerinde Ali'den başka beş veya altı aday daha oturmuş bekliyorlardı. Şirket yetkilileri, sırayla küçük guruplar halinde adayları mülakat için farklı bir odaya alırken diğer yandan randevu saati gelen yeni adaylar salonu tekrar dolduruyorlardı.

Ali, fakülteden mezun olduktan sonra çok iş başvurusu yapmış ve çok sık görüşmeye çağrılmıştı. Hatta bugünkü son bir ay içerisindeki üçüncü iş görüşmesi olacaktı. Diğerlerinde olduğu gibi bu görüşmeye de kendisine söylenen saatten erken gelmeyi tercih etmiş, mülakat öncesi tedirginliğini baskılamaya çalışıyordu. Ali, iş görüşmelerinde kendine güveniyordu ama aynı zamanda tedirgin olması için yeterince olumsuz tecrübeye sahipti.

Salonda bekleyen diğer adaylarla göz göze gelmemeye çalışırken, bir defa daha şuan çalıştığı işinden kurtulmanın tek yolunun daha iyi bir iş bulmak olduğunu düşünüyordu. Bugün, bu görüşmeye gelebilmek için iş yerindeki, saati en geç olan vardiyaya ismini yazdırmıştı.

Ali, bir ambalaj fabrikasının üretim bölümünde çalışan işçilerden biriydi. Yan yana sıralanmış bazen sekiz, bazen on işçi ile birlikte, önlerine seri olarak gelen mukavva kolilerin

kesilememiş parçalarını kontrol eder ve fazlalıkları elleri ile koparıp temizlerdi. Dört yıldır aynı noktada, aynı işi yaptığından işinde ustalaşmıştı. İşi ile ilgili edindiği tecrübe ve alışkanlıklarından dolayı, zihnini hiç yormadan çalışabiliyordu. Bu sayede, genç adamın önüne gelen kalın mukavvaların istenmeyen kenarlarını koparması, ruhunun başka diyarlarda dolaşmasına ve hayaller kurmasına engel değildi. En büyük hayali ise kendine göre daha iyi bir işte çalışmaktı. Sadece, aldığı eğitime uygun, bilgi birikimini ve yeteneklerini kullanabileceği, kendini daha faydalı hissedebileceği bir iş istiyordu. Şimdiki işi ona sadece faturalarını ödeyebilmek ve parmak kaslarını kuvvetlendirmekten başka bir şey kazandıramamıştı. Ama, belki de çalıştığı bu fabrika, Ali'nin kendini diğer insanlardan farklı hissettiği tek yerdi. Ali, fabrikadaki devasal makinelerin gürültüsünden rahatsız olmayan tek kişi olduğuna inanıyordu. O, çocuk yaşta, belki biraz da ihmal sonucu, geçirdiği bir hastalık sebebiyle işitme duyusunu tamamen kaybetmiş ama, kelimeleri düzgün telaffuz edebilen genç bir adamdı.

Ali, şirketin bekleme salonunda koltukta otururken, ara sıra hissettiği gibi, yine kendini bir an diğer insanlardan farklı ve özel yeteneklere sahip hissetti. Gerçekçi olmayan bu duygu onun kısa da olsa gülümsemesine sebep oldu. Aslında diğerlerinden üstün bir yönü yoktu ama emin olduğu şey; Ali, kendi kalp sesini o kadar net duyabiliyordu ki, salondaki diğerlerinin bu özelliğe sahip olmadığından emindi.

Hayatı boyunca birçok defa karşılaştığı “ Kalbinin sesini dinlemek.” kavramının, başka hiçbir ses duyamayan biri için özel bir anlamı vardı. Hissedebildiği tek ses kendi kalp sesiydi. O, hayatı boyunca aldığı her önemli kararda kalbinin sesine güvendi.

Ali, bekleme salonunda randevu saatine ne kadar zaman kaldığını anlamak için kolundaki saate baktığında, bazen zamanın ne kadar yavaş geçtiğini düşündü. Halbuki, son yıllar Ali'ye göre alışık olmadığı kadar hızlı geçmişti.

Yıllar önce yüksek öğrenim için geldiği bu şehirde, ilk yılını devlete bağlı bir öğrenci yurdunda kalarak geçirmişti. O yıl ailesinin kendisine sağladığı kısıtlı bütçe ile yaşamını devam ettirebiliyordu. Ali, o yıllarda şimdiki olgunluğuna ve sabrına sahip değildi. Yurttaki bazı arkadaşlarının kendisinin farklılığını içlerine sindiremeyerek dolaylı da olsa onu aşağılayan hareketlerde bulunmaları, Ali'nin yurttan ayrılmaya karar vermesine sebep olmuştu.

Ali, yurttan ayrıldığını ailesine bahsetmemeyi daha doğru bulmuştu. Zaten ailesinin bilgisi olsa bile, ona yıllardır verdikleri nasihatlardan başka verebilecek birşeyleri yoktu. Çok az bir ücret ödeyerek kaldığı yurttan ayrıldıktan sonra küçük bir ev kiralamıştı. Ev, küçük olsa bile evin karşılanması gereken masrafları ve ödenmesi gereken faturaları vardı. Ali, tercihini yalnız yaşamakta yapmış ve bedeli olarak evin giderlerini karşılayabilmek için ders saatleri dışında çalışmak zorunda kalmıştı. O yıl, bulabildiği tek iş ambalaj fabrikasındaki işçi pozisyonuydu.

Daha iyi bir iş umuduyla şirketin salonunda mülakat için sırasını beklerken, duvarda asılı olan tablolara gözü takıldı. Tablolardaki manzaralardan biri, bazı hafta sonları Elif'le birlikte el ele dolaştıkları ormanlık alanlara benziyordu. Şehirde hem okuyup hem de çalışarak geçirdiği birkaç yılın sonunda aynı fakültede okuyan Elif ile tanışması ve zamanla yakınlaşan ilişkileri, Ali'nin hayatında güzel anıların artmasına sebep olmuştu. O'nun yanında kendini daha iyi hissediyor ve gün geçtikçe birbirlerine olan bağlılıkları artıyordu.

Ali, çok küçük yaşlarında işitme duyusunu kaybettikten hemen sonra, aldığı özel eğitimler sayesinde insanların konuştuklarını, dudaklarını okuyarak anlayabiliyor ve normal duyabilen insanlar gibi kelimeleri telaffuz edebiliyordu. Sadece stresli olduğu, gerildiği anlarda konuşması farklılaşıyor ve ne yazık ki böyle anlarda kelimelerinin farklılaştığını kendisi de anlayamıyordu. Ali'nin iletişimindeki bu özel duruma Elif çok çabuk uyum sağlamıştı ve bu uyum Ali'yi fazlasıyla mutlu ediyordu. Hatta bazen bu özel durumla ilgili şakalaşıp birbirlerini güldürebiliyorlardı.

Genç çift, okul ve iş dışındaki boş zamanlarını sürekli birlikte geçiriyorlardı. Ali, Elif'le belki de şimdiye kadar hiç olmadığı kadar mutluydu.

Elif'in ailesi kızlarının biriyle görüşüğünü biliyorlardı ama Elif, ailesine hayatındaki genç adamla ilgili bilgi vermekten çekinmişti. Her ikisi de zihinlerine olumsuz düşünceler sokmadan, mutluluklarını yaşarken, hep böyle devam edeceğine inanmak istiyorlardı. Bir süre sonra Elif'in ailesi kızlarının görüştüğü genç adamla tanışma isteklerindeki ısrarlarını arttırınca, genç çift daha fazla erteleyemeyeceklerini anlamışlardı.

Elif, tanışma öncesi anne ve babasına Ali'ye çok değer verdiğinden, hayran olduğu Ali'nin karakterindeki inceliklerden, özel durumundan bahsetti. Elif'in anne ve babası, ilk anlardaki şaşkınlıkları geçtikten sonra kızlarını kırmadan tepkilerini dile getirdiler. Kızlarını,

Ali gibi biriyle hayat sürdürmenin çok zor olacağına ikna etmeye uğraşıyorlardı. Elif , anne ve babasının tüm çabalarına rağmen düşüncelerini değiştirmemişti. Ali'nin özel durumu Elif'in evinde gerginliğe sebep oldu ve bu gerginlik bir hafta kadar sürmüştü. Anne ve babası, kızlarının çok sevdiğini anladıkları genç adam ile tanışmayı istemeyerek de olsa kabul etmek zorunda kaldılar. Elif'in babası kızına günü ve saati belirterek evlerine beklediklerini Ali'ye iletmesini istedi.

Ali, tanışma günü heyecanını engelleyemiyordu. Mesaisinin olmadığı birçok akşam, sevgilisine evine kadar eşlik etmiş, hatta Elif'in kendi odasına girip pencereden el sallamasını görene kadar sokağın karşısındaki kaldırımında beklemişti. Ama bu defa farklıydı, Elif'in evine ilk girişi olacaktı.

Ali, o gün erkenden hazırlanmaya başladı, dolabından en iyi görüldüğüne inandığı gömlek ve pantolonunu seçerek onları ütölemek istedi fakat çok dikkat etmesine rağmen, pantolonunun ütüsünü düzgünce yapmayı bir türlü beceremedi. Kendine güzel bir kahvaltı hazırladı ama midesindeki kramplar yüzünden pek bir şey yiyemedi. O sabah yaşadığı duyguyu en son çocukken, çok sevinerek babasıyla gittiği lunaparkta yaşadığını hatırladı. Babasını zor ikna ederek bindikleri dönme dolap, onları sakince zirveye çıkarmıştı. İşte tam zirvesindeyken, şimdi olduğu gibi mutluluk, korku ve heyecan iç içeydi.

Elif'in evinin kapısına geldiğinde artık pantolondaki ütü hatasını önemsemiyordu, derin bir nefes aldı ve elini kapının ziline götürdü, bir an durakladı, kalbinin atışı ile üzerindeki gömleğinin titrediğini görebiliyordu. Eli kapı zilinde, gözleri kapalı, başı yere doğru eğik, kısa bir süre nefesini tuttu. Gözlerini hafifçe araladığında kendine güç verdiğine inandığı siyah ayakkabılarına gözü takıldı ve derin bir nefes alıp kafasını kaldırarak, vücudunu dikleştirmeye çalıştı. Tam zile basacakken vazgeçip, yaptığı işinden dolayı sertleşmiş, kaslı parmaklarını yumruk yaparak birkaç kez kapıya hafifçe vurdu. Kapının açılmasını beklediği o kısa sürede, Elif'le yaşadığı her şey zihninden hızlıca geçiyordu. O an, bundan sonraki hayatını Elif'le birlikte geçirmek istediğinden bir kez daha emin olmuştu.

Elif, kapıyı açtı ve Ali'nin gözlerinde yabancı bir şehrin ara sokaklarında kaybolmuş iken, tanıdık birine rastlamanın ışıltısını hissetti. Her ikisi de gergin yüz kasları ile tedirginliklerini saklamaya çalışarak, karşılıklı belli belirsiz tebessüm ettiler. Şimdiye kadar ki tüm karşılaşmalarında birbirlerine sınımsız sarılıyor olmalarına rağmen, o gün önceden karar verilip, belirlenmiş gibi mesafeli davranıyorlardı.

Elif'in hareketlerindeki tedirginlikten, babasının, Ali'nin duyamıyor olmasına tepkili olduğu hissediliyordu. İki genç sevgili çok kısa bir süreliğine göz göze geldiler. İkisi de birbirlerine bakarken çok şey anlatmak ister gibiydiler. Elif, Ali'yi "Hoş geldin." diyerek içeriye davet etti. Ali, evin salonuna doğru yürürken, içinde sevdiğinin yaşadığı evi görmenin mutluluğunu hissediyordu. Aslında en çok Elif'in kendi odasını görmek onu heyecanlandırırđı ama bunun şuan uygun zaman olmadığını farkındaydı.

Salona girdiğinde Elif'in anne ve babasının kendisini beklerken buldu. İkisi de ayakta ve gözleri Ali'nin üzerindeydi. Ali, kısa bir sessizliğin ardından, Elif'in tanıştırmasını beklemeden gülümseyerek "Merhaba." dedi. Anne sakın bir tavırla "Hoşgeldin evladım." diye cevap verdi. Ali, önce anneye sonra babayla ellerini öpecekmiş gibi öne eğilerek onlarla tokalaştı. Onların yüzlerine ve dudaklarına tamamen odaklanmıştı. Söyleyecekleri hiçbir kelimeyi kaçırmak istemiyordu. O esnada Elif, Ali'den birkaç adım geride ayakta dururken, ne yapacağını şaşırılmış, tedirgin bir vaziyette anne ve babasını izliyordu.

Baba, Ali'ye hiçbir şey söylemeden oturması için koltuğun birini usulca eliyle gösterdi.

Ali, şirketin bekleme salonunda da yaptığı gibi en az birkaç kişinin bulunacağı ortamlarda, insanların yüzlerini kolayca görebileceği konumda oturmayı alışkanlık haline getirmişti.

Elif'in ailesiyle tanıştığı ilk gün, konuşulan kelimeleri kaçırmamak için yine aynı şeyi yaptı ve babanın gösterdiği koltuk yerine kendisine daha uygun gelen koltuğu seçti ve oturdu.

Babanın gergin olduğu beden hareketlerinden ve konuşurken yüz kaslarından anlaşılıyordu. Elif, Ali'ye yakın durma çabasındaydı. Ali, sevgilisinin yakın durmaktaki amacının, iletişimde yaşanabilecek bir sorunda kendisine yardım etmek olduğunu biliyordu.

Ali ile Elif'in gözleri her temas ettiğinde Ali'ye güç veriyor gibiydi.

Babanın, gergin suskunluğuna karşı anne Ali'ye dönerek "Oğlum, Elif senden çok bahsetti ama bir defa da senden dinlemek isteriz." dedi ve cümlesini tamamladığında kızına dönerek ondan yardım ister gibi baktı. Elif, annesine hitaben ama babasının gözlerine bakarak "Rahat olun. O, duyamıyor ama sizi çok net anlıyor." dedi.

Elif'in söylediklerinden biraz da olsa rahatlayan Ali konuşmaya başladı. Ailesinden, büyüdüğü şehirden, mezun olduğu okulundan, işinden ve farklı bir iş aradığından bahsetti. Konuşurken rahat olmaya ve tedirginliğini hissettirmemeye çalışıyor olsa da, kelimeler ağzından dökülürken kalbinin sesi yine tüm vücudunda yankılanıyordu.

Baba, Ali'nin sözünü keserek "Ne zamandır iş arıyorsun?" diye sordu.

Ali,” Uzun zamandır iş arıyorum ama çok sık iş görüşmelerine gidiyorum, yakın zamanda da olumlu sonuç alacağıma inanıyorum.” dedi.

Baba, “Askerlik görevinin tamamlanmasını istemiyorlar mı?” diyerek ikinci sorusunu sordu.

Babanın Ali ile konuşmaya başlaması, Ali’yi biraz olsun rahatlatmıştı.

Ali, “Biliyorsunuz benim durumumda olanları askerlik görevinden muaf yapıyorlar.” dedi. Konuşmasına devam ederken kısa bir an Elif’in yüzüne baktı, sevdiği genç kadın gözleriyle kendisinin yanında olduğunu hissettiriyordu. Ali, biraz daha rahatlamış olarak babaya dönüp

“Aslında benim ve benim gibilerin de askeri ortamda faydalı olacağımız alanların bulunacağına inanıyorum. En azından bizlere bir savaş durumunda nasıl davranmamız, ne yapmamız gerektiği hakkında bilgi verilseydi, çok daha doğru olurdu diye düşünüyorum.” dedi.

Baba, Ali’yi dikkatli dinliyor gibi görünüyordu. Aniden Ali’nin sözünü keserek, hem gergin hem de alaylı bir şekilde “Ne bekliyordun? Askerlik görevinde engelli kadrosu yok!” dedi.

Elif, babasının bu sözlerine karşılık verecek oldu ama kızının konuşmasına bile izin vermeden, gözlerine bakarak “Benim engelli birine verecek kızım yok!” diye bağırdı. Sonra, Ali’ye dönüp her bir kelimeyi vurgulayarak “Benim evimde de engelli kadrosu yok!” diye yine bağırdı.

Adam, ayağa kalkıp, Ali’nin üzerine doğru yürüdü. Şaşkınlık sonucu ayağa kalkan Ali’nin kolundan tutarak onu sarsmaya başladı. Genç adamın nefesi kesilmiş gibiydi, bedeni kaskatı olmuştu. Elif ve annesi ne yapacaklarını bilemez haldeydiler. Adam, kolundan tuttuğu Ali’yi salonun kapısına doğru iteklerken bağırırmaya devam ediyordu “Bir daha seni gözüm görmesin ve emin ol kızımda seni görmeyecek!..”

Ali, olumsuz bir tutuma kendini hazırlamıştı ama bu kadarını da beklemiyordu. Sanki odada hava tükenmiş, nefes almakta zorlanıyor gibiydi. Salonun kapısından çıktı, artık sadece çılginca atan kalbinin sesi beyninde yankılanıyordu. Titreyerek evin kapısına doğru ilerlerken, bir an arkasına baktı. Elif ile babasının karşılıklı bağıştıklarını görüyordu ama dudak okuyacak durumda değildi. Zaten artık aralarında ne konuştuklarını merak da etmiyordu, amacı bir an önce evin dışına kendini atmaktı. Anne, Ali’ye bir şeyler söylemeye çalıştı, Ali ise artık kadının yüzüne bile bakmıyordu. Kapının yanındaki siyah ayakkabılarını ayağına

geçirmeye çalışırken Elif geldi, Ali'nin omzuna dokunarak onu sakinleştirmeye ve onunla konuşmaya çalıştı. Ali, bu son konuşulanları anlamadığı gibi, Ali'nin böyle durumlarda konuşması homurdanma ile sayıklama arası sesler gibiydi. Kendi kendine bir şeyler söyledi ama kapıda duran Elif ve annesinin anlamalarına imkan yoktu. Ali, ayakkabılarının bağını bağlamadan binanın dışına çıktı ve son bir defa arkasına baktı. Elif'i gördü, peşinden gelmek ister gibiydi ama annesi kızının omuzlarından tutarak engelliyordu. Ali, hızlı adımlarla sokakta ilerleyerek, o evden uzaklaştı.

Ali, şuan şirket binasının salonunda diğer adaylarla beraber beklerken, Elif'in kendisini ne kadar zamandır aramadığını düşündü, beş aydan fazla olmuştu.

Mülakat yapılan odadan çıkan yetkili, Ali'nin de dahil olduğu beş adayın ismini okuyarak içeri davet etti. Odaya girdiklerinde mülakatı üç yetkilinin yapacağı ve adaylar için dairesel yerleştirilmiş sandalyelere oturulması gerektiği anlaşılıyordu. Ali, heyecanını saklamaya çalışarak herkesin yüzünü rahatça görebileceği bir sandalyeyi seçip oturdu.

Mülakat sohbet ortamında başlamış ve Ali, konuşulanları kaçırmamak için insanların dudaklarına odaklanmıştı.

Birçok konu konuşuldu, sorular soruldu, verilen cevaplar üzerine tekrar sorular soruldu. Ali'nin duyamadığını salondaki hiç kimse anlayamamıştı. Ali, konuştuğu rahatlıyordu. Yetkililer, dakikalar geçtikçe Ali'nin verdiği cevaplardan etkilenmiş ve sadece ona odaklanmaya başlamışlardı. Birkaç soru cevap sonra, odada sadece o varmış gibi Ali ile konuşuyorlardı. Ali, dikkati sayesinde az sayıda kelime hariç diğer tüm kelimeleri algılamış ve sorulara verdiği cevaplardan insanları etkilemeyi başarabilmişti. Şirket yetkilileri bir süre sonra Ali dışında diğer adayların odadan çıkabileceğini söylediler. Diğer adaylar odayı boşaltırken yüzlerindeki umutsuzluk görülebiliyordu. Onların yaşadığı bu duyguyu, Ali daha önce sayamayacağı kadar çok yaşamıştı. İçindeki bir ses ona "Galiba bu sefer olacak." diyordu.

En yaşlı yetkili, diğer adaylar odadan çıktıktan sonra gülümseyerek kapıyı kapatmasını ve daha yakın sandalyeye oturmasını rica etti. Ali, olumlu düşünmeye çalışıyordu ama yine de içinde bir huzursuzluk vardı. Çünkü, bu iş görüşmesinde daha öncekilerden farklı olarak, görüşme öncesi kendi özel durumu olan duyamadığını söylememişti ve artık söylemek zorunda olduğunu hissediyordu. Bu zamana kadar defalarca girdiği iş görüşmelerinde kendini tanıttığı ilk cümlelerinde duyamadığını da belirtiyordu. Neredeyse tüm görüşmelerde birbirine

benzer şeyler yaşanmıştı. Ali'nin duyamadığını öğrenen yetkililerin yüzlerinde önce şaşkınlık ifadesi, sonra mutsuzluk ifadesi beliriyor ve iş başvurusu olumsuz sonuçlanıyordu. Bu son görüşmede Ali, riske girmiş, kendisi için çok da önemli olmayan ama toplum içersinde olumsuz bir durum olarak görünen ve insanların önemseydiği özel durumunu söylemeyi en sona bırakmayı tercih etmişti.

Yetkililere en yakın sandalyeye oturdu, heyecanlanmış ve tedirgindi. Kalbinin sesi yine kendini hissettiriyordu. Karşısında ki insanlar da artık rahatlamış görünüyorlardı. Sanki çok uzun zamandır uğraştıkları işin sonuna geldiklerini düşünüp mutlu olmuşlardı. Ali'ye gülümseyerek daha özel sorular sormaya başladılar. Ali, sorulara içtenlikle cevaplar veriyor olsa bile içindeki tedirginlik devam ediyordu. Yetkililerin en yaşlı olanı, arkadaşlarının sözünü keserek Ali'ye dönüp, "Seninle çalışmak istiyoruz." dedi ve kendi aralarında hangi pozisyondan başlaması gerektiğini konuşmaya başladılar. Ali, ilk defa bir iş görüşmesinin sonunda böyle bir konuşma karşısında kalıyordu. Yetkililerin yüzlerindeki memnuniyet ifadesini gördükçe, bir şeyi başarmanın sevincini yaşıyor ve bu mutluluğu Elif'e sınımsız sarılarak, onunla paylaşmak istediğini hissediyordu.

Artık yetkililerin sorularından daha çok kendi özel durumunu nasıl anlatması gerektiğine odaklanmış, yüzü kızarmış ve terlemeye başlamıştı.

Derin bir nefes aldı ve üç yetkilinin de gözlerine aynı anda bakmaya çalışarak, "Fark etmediğinizi tahmin ediyorum ama ben işitme engelleyim, duyamıyorum. Çocukluk yaşlarımdan bu yana hep böyle yaşadım." dedi ve devam etti.

"Ben, bu özelliğimle ilk, orta ve yüksek öğrenimimi başarıyla tamamladım, bu özelliğimle yıllardır işime devam ettim, bir çok arkadaşım var ve bu özelliğimden dolayı hayatımda beni engelleyen bir durumla karşılaşmadım." dedi.

Yetkililerin yüzlerinde oluşan donuk ifadeye uzun bir sessizlik eşlik ediyordu. Ali, onların gözlerindeki şaşkınlığı izlerken söyleyecekleri kelimeleri kaçırmamak için üçünün de dudaklarına odaklıydı.

En genç olanı diğerlerinin yüzlerine bakıp söz ister gibi, şaşkın ve birazda kızgın ses tonu ile "Hiç mi duymuyorsun?" diye sordu.

Şakaklarından ter akmaya başlayan Ali, tek kelime ile cevapladı "Evet, hiç duymuyorum."

Genç yetkilinin aldığı cevap kaşlarının kısa süre çatılmasına sebep oldu ama kızgınlığını hissettirmemeye çalışarak “Neden en başta söylemedin?” dedi.

Ali, “Ne fark eder ki? Ben kendimi farklı hissetmiyorum...” diye açıklama yapmaya başlıyordu ki, sözünü tamamlamasına fırsat vermeden, Ali’nin dışarı çıkıp orada beklemesini istediler.

Ali, bekleme salonuna tekrar geçtiğinde başka adayların da gelip beklediğini gördü, oturacak yer olmasına rağmen salonun köşesinde ayakta beklemeye başladı.

Yaklaşık onbeş dakika sonra yetkililerden en genç olanı, kapıyı açıp, sadece omzunu ve başını dışarı çıkararak yeni adayları içeri davet etti.

Ali, çağrılan adaylar içeri girdiğinde kapıya doğru yönelip, kapıyı dışarıdan tutarak genç yetkiliye ”Benim beklememi söylemişsiniz.” dedi.

Adam, Ali’nin yüzüne bakarken kaşları yine çatılmıştı, umursamaz bir tavırla “Senin beklemene gerek yok, sen gidebilirsin.” dedi.

Ali, “Ama siz beni uygun görmüştünüz?” diye soracak oldu.

Genç yetkili, artık Ali yokmuş gibi davranıyordu, donuk bir ses tonuyla cevap verdi “Birader engelli kadromuzda yer yok.”

Umursamaz tavrına devam ederek, yüzünü yeni adaylara doğrultmuştu. Ali, dudaklarını tam olarak göremediği adamın son kelimelerini anlayamamıştı. Adamın kolunu hafifçe tutarak “Anlayamadım.” Dedi. Koluna dokunulmasına sinirlenen adam bağırarak ve biraz da dalga geçercesine “Duyamadın mı? Engelli kadromuzda yer yok!!” cümlesini bir kez daha vurgulayarak söyledi.

Ali, bu kelimelerle hayatında en çok sevdiği, en çok değer verdiği, hayatını birleştirmek istediği insanı ondan kopardıklarında da karşı karşıya kalmıştı. İşte o an, Ali hayatı boyunca karşılaştığı acımasız durumları, adaletsizliği, aşağılanmalarını, uğradığı tüm haksızlıkları aynı anda hissetti.

Artık kalbinin sesini bile duymuyordu, kalbi durmuş olmasa bile kalbinin iki atım sesi arasında sanki zaman durmuştu. Göğsü kızgın demirle dağlanmış gibi yanıyordu. Gözleri kararmış, nerede olduğunun ve ne yaptığının farkında değildi. Vücudu kasılmış, çenesi kitlenmişti. Kendini tamamen kaybetmişti. Ağzından çıkan kesik kesik hırlama sesi ile

birlikte, ıgılgının sesi tüm binada yankılanıyordu. Birkaç kişi Ali'nin belinden sarılıp onu geriye çekmeye çalışırken, birkaç kişi de Ali'nin ellerinden genç yetkiliyi kurtarmaya çalışıyorlardı. Ali, bir eliyle yetkilinin boynunu sıkmış diğer eliyle, adamın kulağının birini kaslı parmaklarının arasına almıştı. O kulağı, sanki tüm yaşamı boyunca verilmemiş haklarını tekrar alırcasına, koparmaya çalışıyordu. Yıllarca yaşamını devam ettirebilmek için mukavva kutuların gereksiz parçalarını elleriyle koparan genç adama, bir kafadan bir kulağı koparmak zor olmamıştı. Kanlar içerisinde kopmuş kulağı Ali'nin elinde gören herkes, dehşetle kaçışmaya başlamışlardı.

Zafer kazanmış biri gibi, kanlı kulağı tuttuğu eli yumruk yaparak, havaya kaldırmıştı. Artık sadece duyulan Ali'nin isyan ıgılgıydı.

Ali, gözlerini araladığında bir sis bulutunun içerisinden çıkar gibi, bekleme salonundaki kanepede sırt üstü uzandığını fark etti. Başına toplanmış birkaç kişi onun ayılması için uğraşıyorlardı. Yavaşca tekrar gözlerini kapattı. Bayılmadan önce son duyduğu Őeyin , yetkilinin ona, "Engelli kadromuz yok" sözü olduğunu hatırladı. Kasılan bedeni gevşedi. Zihninde yaşadığı o dehşet dolu anların sadece bir hayal ürünü olduğuna Őkretti. Kendine gelmeye çalışırken, başını doğrultarak çevresine bakındı. Yüzündeki ve saındaki ıslaklığın sebebinin ayılması için kullanılan su olduğunu anladı. Kendini her zaman güçlü hissettiren ayakkabısının sol tekinin yerde olduğunu fark etti. Ayağından nasıl çıktığını merak bile etmeden, tekrar giyerek, hiç kimsenin yüzüne bakmadan binadan hızlı adımlarla çıkıp, uzaklaştı.

Gece olmuştu, amaçsızca saatlerce yürümek onu sakinleştirmişti. Şuan ihtiyaı olan tek Şey Elif'inin sesini duymak, gözlerine bakmak, elini tutmaktı. Ama artık Elif yoktu. Hissettiği tek Şey aresizlikti. Kendisi istemediğini düşünse de ayakları onu Elif'in evinin karşısına getirmişti. Sevdıği kadının odasının ışığı açıktı. Uzunca bir süre o odanın penceresine bakmaktan kendini alamadı. Zihnini toparlamaya çalıştı ve vardiya saatinin yaklaştığı farketti. Derin bir nefes alıp, yavaş adımlarla fabrikasına gitmek için tekrar yürümeye başladı.

Karanlık sokaklarda tek başına ilerlerken, artık kalbinin sesini dinlemenin ona faydalı olmadığına ve bundan sonra da olmayacağına inanıyordu.

3 ARALIK DÜNYA ENGELLİLER GÜNÜ ÖYKÜ YARIŞMASI 3.SÜ

SAVANA'DAN ÇIKAN YILDIZ

Yazan: Oğuz Yılmazlar

O da günümüz gençleri gibiydi. Hayalleri olan, dünyanın geri kalanıyla iletişime geçmek isteyen, merak edip kendini geliştirme peşinde olan ve tabii bir takım kaygılar duyan...

Üniversite son sınıf öğrencisiydi. Gazetecilik okuyordu. Son sınıfta olmanın verdiği bir heyecan vardı üzerinde. Ne de olsa "kurtuluyordu" eğitim hayatından. Yalnız, az da olsa gelecek kaygısı belirmeye başlamıştı. Nerede ve nasıl iş bulacaktı, nerede hayatını devam ettirecekti? Büyüklerinin söylediği gibi ekmek mücadelesi o kadar zor muydu yoksa onlar yine fazla mı abartıyordu? Bunları öğrenmeye başlamak için birkaç ay daha beklemesi gerekecekti.

Gazeteci olmayı çok istiyordu Aybike. Bu bölüme de isteyerek girmişti. Stajlarını bitirmişti. Sık sık kitap okur ve hayata, siyasete, kültüre dair notlar alırdı. Belki de yaşlılarından ayıran tek özelliği buydu. Araştırmayı severdi. Hayatı sorgulardı. Neden yaşıyoruz? Niye Dünyadayız? Kime ne faydamız var? Bu tip sorular aklından sürekli geçerdi. Kendince cevaplar üretirdi. Yaşının ve hayat tecrübesinin el verdiğiince. Aslında olması gereken de bu değil miydi? Sorgulanmadan geçen hayata hayat mı denirdi? Aslında daha fazlasını da yapmak istiyordu. Daha fazla sorgu, daha fazla cevap, elinden geldiğince insanlara yardım, manevi tatmin, içi huzur dolu bir yürek. Ama nasıl? Daha okul bitmemiş, bir iş bulunmamış, ailesinin ondan beklediklerini gerçekleştirememiş. Neyin yardımı, neyin sorgusu? Toplumun genelinin düşündüğü "önce kendini kurtar" sözü herkesin dilindeydi. Hoş gerçi kendisini kurtarmış olanın da çevresine bir faydası yoktu bu memlekette ya! Her şeyi zamanla öğrenecekti Aybike.

Okulun son aylarına doğru okul kantininde kurulmuş bir stant gördü. Önü kalabalıktı. Birkaç arkadaşı da stant görevlisinden bilgi alıyordu. Aybike de merak etti, yavaşça yaklaştı. Otuz yaşına kadar olan gençleri yurt dışına stajlara gönderen veya kendi şubelerinde üyelik imkânı sağlayan bir sivil toplum kuruluşuydu. Merak etti Aybike ve iki dakikalığına da olsa görevliyi dinledi, broşürlerini aldı.

O günlerde pek de üstünde durmadı bu kurumun, araştırmadı. Kısa süre sonra bu kurumun onun hayatında büyük bir yeri olacağını bilmiyordu.

Yine sıradan bir günde Aybike, Dünya sorunları hakkında yazılmış Türkçe, İngilizce makaleler okuyordu. Gerçi ne Dünya’da sorun biterdi ne de yazılan makaleler. Kendini iyice kaptırdığı bir an, Afrika’daki aç çocukların birkaç fotoğrafı gözüne ilişti. Açlık bir yandan, hastalık, sakatlık diğer yandan. Anneler, babalar çaresiz çocuğunu ölüm meleğinin kollarına bırakıyordu. Ne temiz bir yiyecek, ne de içecek bir bardak su. Hayat zordu Afrika’da. Duyarlı bir insan olarak Aybike bu fotoğraflardan ve yazılardan çok etkilenmişti. Bir şeyler yapılmalıydı ama ne? Sıradan bir gazetecilik öğrencisiydi, ailesinin ekonomik durumu çok üst düzeyde değildi ama en azından Dünya sorunlarına sırt dönmeyen bir aileydi. Peki ya Afrika’nın uçsuz bucaksız topraklarına nasıl gidilirdi? Gidilse bile ne yapabilirdi? Bir fikri yoktu henüz. Aslında o broşür masanın üzerindeydi ve bütün bunların cevabı orada yazıyordu. Ancak Aybike henüz fark edememişti.

Nihayet üniversite bitmiş ve diploma alınmıştı. Artık medya ve basın dünyasına adım atabilirdi. Hemen bir özgeçmiş hazırladı, iş başvuruları başladı. Tabii tüm komşular ve akrabalar da haberdar edilmişti durumdan. Herkes Aybike için iş-güç soruşturuyordu. Böylelikle aylar geçti ama ne ses vardı ne seda. Çoğu arkadaşı da aynı durumdaydı. Bir taraftan ümitleri iyice azalırken bir taraftan da farklı şeyler yapmaya istekliydi. Sürekli araştırıyor, sorguluyor cevaplar almaya çalışıyordu. Aklından ise Afrika’nın o zavallı hali çıkmıyordu. Bu insanlar için birileri bir şeyler yapmalıydı. Dünyada o kadar zengin varken işsiz güçsüz Aybike mi yapacaktı?

Araştırmacı özelliğinin kanını kaynattığı bir gün evindeki kitapları karıştırırken, aylar önce kantinde aldığı o broşür tekrar eline geçti. Birkaç dakika ayırmaya karar verdi broşür için. Üzerinde “Dünyada olumlu bir etki yaratabileceğine inanacak kadar hırslı mısın? O zaman gönüllülük esasına dayalı stajlarımızla, toplumsal gerçekleri yaşayarak öğrenin. Bize katılın, birlikte sorunların üstesinden gelelim.” yazıyordu. Bir anda gözlerinde şimşekler çaktı. Hemen bilgisayarında bu sivil toplum kuruluşu ile ilgili yazılanlara, videolara baktı. Afrika’ya, diğer kıta ve ülkelere gidenleri gördü. Orada çalışıp didinen gönüllülerin fotoğraflarını gördü, hikâyelerini okudu. Bulmuştu. Ne yapacağını bulmuştu. Ertesi gün ilk işi bu kuruluşun ofisine gitmek oldu. Oradaki gönüllü üyeler tüm aşamaları bir bir anlattı.

Anlatılanlar Aybike'nin aklına yatmıştı. Yapmak istediğinin bu olduğunu anlamıştı. Bundan sonra tek iş ailesini ikna etmektir. Kaç kişi kızını bir başına Afrika'nın ortasına göndermek isterdi ki? "Deli" demezler miydi insana?

Uzun uzun anlattı ofiste ne işitmişse. Tüm kuralları, yaşanabilecek olanları, kendi hissettiklerini, bu dünyaya gelmemizin bir sebebi olduğunu. Hayatın sadece okul, iş, evlenme, çocuk büyütme, emeklilik ve ölüm olmadığını. Rahat ettiğimiz alandan çıkmazsak kendimizi geliştiremeyeceğimizi, yardıma ihtiyacı olanlara destek vermezsek insanlığımızı sorgulamamız gerektiğini... Hepsini anlattı. Ailesi kaygılıydı. Onun Avrupa'ya veya Amerika'ya gitmesini istiyorlardı ama Aybike kararını vermişti. "Afrika" diyordu. Anne ve babası birkaç gün düşündükten sonra kararlarını verdiler. "Tamam" demişlerdi Aybike'ye, oraya git ve hayatı öğren bir gazeteci gözüyle. Aybike'nin mutluluğuna diyecek yoktu.

Hemen kuruluşun üyeleriyle işlemler yapıldı, kendine gideceği yeri ve yapacağı görevi seçti. Hedef Benin'di. Bu tam Gine Körfezi kuzeyindeki, Nijerya'nın batı komşusu başkenti Porto-Novo olan, bizler için bilinmeyen bir ülkeydi. Görevi ise köylerdeki okullarda İngilizce öğretmektir. Zor bir görev olacağı kesindi ama Aybike için heyecan verici olacaktı.

Hazırlıklar tamamlandı. Bilinmeyen diyarlara yolculuk başlamak üzereydi. Ailesiyle vedalaştı ve uçaktaki yerini aldı. İki ay sürecek bu maceranın sonunu herkes merak ediyordu.

Uçağın tekerleri Cadjeoun havaalanının pistine değdiğinde Aybike'nin heyecanı iki katına çıkmıştı. Pasaport, vize kontrolünden geçtikten sonra bekleme yerinde sivil toplum kuruluşunun Benin'deki üyeleri onu karşıladılar ve kalacağı köy evine doğru yola çıktılar.

Yol boyunca her bir ayrıntıya dikkat kesiliyordu Aybike. İnsanlar, yollar, hatta hayvanlar bile gözüne çok farklı geliyordu. Köy evine geldiğinde ufak bir şok onu bekliyordu. Evde tuvalet yoktu, bahçedeydi. İçme suyunu bahçenin elli metre ilerisindeki kuyudan getirmek gerekiyordu. Ev halkı ona güzel bir karşılama yaptıysa da garipsenecek çok şey vardı. Acaba tüm zahmetleri boşa mı gitmişti?

İki gün sonra aynı üyeler onu çalışacağı ilk köy okuluna götürdüler. İlk iki gün zaten şok üstüne şok yaşayan Aybike, okulda çocukların ilgi odağı olmuştu. Gördükleri ilk "beyaz" insan oydu çünkü. İngilizce bilen öğretmenler ona yardımcı oluyor, okulun kurallarını, neler

yaptıklarını anlatıyorlardı. Aybike'nin şaşkınlığı yüzünden okunuyordu ancak kendine gelmeliydi. Bir amacı vardı. Buradaki yardıma ihtiyacı olan insanlara el uzatacak. Gerçi şu aşamada kendisinin yardıma daha çok ihtiyacı var gibiydi.

Günler kimi zaman şaşkınlıkla, kimi zaman eğlenceyle kimi zaman da hüznle geçti Aybike için. İlk bir ayını atlattı bir ayı daha kalmıştı ama asıl istediği şeyleri henüz başaramamıştı. Dünyayı daha iyi bir yer haline getirmek, elindekileri başkalarıyla paylaşmak ve gazetecilik kariyeri için olabildiğince malzeme toplamak asli amacıydı.

Kültür şoku uzun sürmüştü ancak geri kalan günleri için kendisini toplamaya başlayacaktı.

Götürüldüğü ikinci köy okulu onun için milat olacaktı. Daha yoksul insanların çocuklarının olduğu, otistik ve bedensel engellilerin olduğu bir okuldu burası. Aybike için daha keskin ve sert bir sınav olacaktı burası, ama her ne yapmak istiyorsa burada yapmak zorundaydı. Buraya sırf sosyal medyada fotoğraf paylaşmak için gelmemişti. Arada bir yalnız kaldığında kendi yaşadığı koşullar, çevresindeki insanlar ve imkânlar aklına geldikçe ne kadar şükretse az kalacağını düşünüyordu. Kendi insanlarımız çeşit çeşit ekmekleri beğenmez, israf ederken buranın halkı ekmek yapacak unu zor buluyordu. Sırf bir senelik oldu diye üst üste değiştirilen cep telefonları aklına geliyordu. Hâlbuki burada iletişim sanki bizim elli yıl önceki halimiz gibiydi. Yollar perişan, çocuklar aç ve susuzdu. Bizde eti çok pişmiş diye garson azarlayıp siparişini geri gönderenler vardı. Burası ise eti çiğ versen yiyecek insanlarla doluydu. Ya okullar? Paralı okul olduğu için çocuğunun göklere çıkarılmasını isteyen, en ufak sıkıntıda öğretmenin üstüne yürüyen veliler peydah olmamış mıydı ülkemizde? Ya burada? Ahırların yanında basit bir bina, sobalı sınıflar ve öğretmen. Okul dediğin buydu işte. On dakikalığına internet kesildi diye kafayı yiyen gençleri anımsadı birden. Benin'de internetin "i"si yoktu henüz. Sadece büyük şehirlerin zengin muhitlerindeydi. Biz çok şeye burun kıvrırken, bizim beğenmediklerimizi mumla arayan bir halkın içine düşmüştü Aybike. Nasıl oluyordu da aynı çağda yaşayabiliyorduk bu kadar farklı olarak? Bazı farklılıklar tabii ki olmalıydı ancak bu kadar dev bir uçurumun olması kabul edilebilir miydi? Kaldı ki bizim ülkemizden çok daha ileride ülkeler vardı. Peki, bu ülkeler neden geri kalmıştı? İnsanoğlu nerede hata yapıyordu?

Aslında tam da felsefe yapılacak yerdi. Ancak kendini toparlayıp insanlara el uzatmalıydı bir an önce. Buna da nereden başlayacağını bulmuştu. Okulda on iki yaşında doğuştan bir bacağı

olmayan bir kız vardı. Ne şans ki babası Kenyalı olduğu için İngilizce de konuşabiliyordu. Ona, bildiği tüm isteklendirme içerikli hikâyeleri anlatacak, manevi destek verecek ve hayata daha sıkı sarılmasını sağlayacaktı.

Kızın adı Urbi idi. Anlamı gibi “prens” yüzlüydü ancak engelliydi. Ailesi yoksul bir köylü ailesiydi. Hayvancılıkla geçiniyorlardı. Tek çocukları Urbi engelli olunca başka çocuğa cesaret edememişlerdi. Tüm bu koşullar Urbi’yi içine kapanık bir çocuk haline getirmişti. Diğer çocuklarla zaman geçirmiyordu. Genelde elinde bir kitap varken görülüyordu. Bir de güzel resimler yapıyordu. Resim yapmak, bu topraklarda pek gerekli sayılmazdı. Herkes çocuğunun bir şekilde eğitim almasını ve Afrika’daki daha iyi ülkelere göç etmesini istiyordu. O yüzden resim, şiir gibi şeyler üçüncü plandaydı. Olmasa da olurdu.

Aybike zaman kaybetmeden Urbi ile kaynaşmaya başladı. Kızın üç dili vardı şimdiden. Biri Benin’in yerel dillerinden biri olan Yoruba dili, annesinden dolayı ve Benin’in resmi dili Fransızca ve babasından dolayı İngilizce. Aybike için bir şanstı onun İngilizce bilmesi. Belki kendisi de birazcık Fransızca öğrenebilirdi ondan. Aybike’nin ilk fark ettiği Urbi’nin resimleri olmuştu. Yaşlılarından ileri seviyede resimler yapıyordu. Bu resimler genelde yaşadığı ülkede olmayan, Urbi’nin hayal gücüyle yaptığı binalar, arabalar, kıyafetler, yemekler, yollar ve aklınıza gelebilecek şeylerle ilgili oluyordu. Urbi, başka yerlerde daha iyi bir hayatın olduğunu çocuk yaşta fark etmişti bir şekilde. Aybike, buradan yola çıkması gerektiğini anlamıştı.

Hayatın anlamını sorgularken okuduğu filozoflar, ilham almak için okuduğu mucitlerin hayat hikâyeleri, mesleğinde başarılı olmuş iş insanlarının girişimcilik anıları Aybike’nin yol göstericileri olacaktı.

Urbi de fark etmişti ki Aybike ona yardımcı olmaya hazırdı. Aralarında güçlü bir bağ oluşmaya başladı. Aybike onun resimlerini sürekli övüyor, kendisinin böylesini daha önce yapamadığını söyleyerek onu motive etmeye çalışıyordu.

Bir gün yine konuşurlarken;
“Biliyor musun Urbi, bundan iki yüz sene önce yaşamış bir müzisyen vardı. Adı Beethoven’di. Çok iyi bir besteciydi. Hâlâ birçok insan ondan etkilenerek müzik yapar. Ancak işitme engelliydi. Yani kendi yaptığı müziği iyi duyamıyordu. Ama bu sorunu onu

durdurmadı. Hiçbir zaman pes etmedi ve adını tarihe yazdırdı. Onun gibi başka bir ünlü besteci de Mozart'tı. O ise otistikti. Ama hiçbir engel onu da durduramadı.”

Bir başka gün Aybike yine örnekler veriyordu;

“Hiç Jim Abbott ismini duymuş muydun Urbiciğim? Bu kişi çok ünlü bir beysbol oyuncusuydu ve doğuştan sağ kolu yoktu. Buna rağmen yaptığı işte en üstlere çıkmasını bildi. Peki ya Roosevelt? Roosevelt ise çocuk yaşta yakalandığı hastalık nedeniyle düzgün yürüyemez hale gelmiş ama sonradan Amerika'nın başkanı olmuş. Rakipleri hep kendisiyle dalga geçermiş ama o bunları görmezden gelmiş.”

Aybike ne zaman Urbi'ye denk gelse gerçek hikâyelerden örnekler vermeye devam ediyordu. “Urbiciğim, şimdi de sana kendi ülkemden bir örnek vereceğim. Adı Eşref Armağan. Kendisi senin gibi çok güzel resimler yapar. Ama bir özelliği var. Maalesef göremiyor. Göremediği halde ünlü bir ressamımız. Bir de Frida Kahlo var. Frida Hanım da çok başarılı bir ressam ama çocuk felci yüzünden bacağı sakat kalmış sevgili Urbi. Ama o da hayata tutunmuş ve çok başarılı olmuş.”

Bunun gibi örneklerle Urbi'nin ne kadar olumsuz durumda olursa olsun pes etmemesi gerektiğini, yaratıcılığını devam ettirmesi gerektiğini özellikle de resim konusunda devam etmesi gerektiğini söylemişti. “Seni resim yapmaktan vazgeçirmek isteyenler olsa bile yeteneğini asla gizleme.” demişti. Tabii Urbi haricinde de destek verdiği birçok öğrenci olmuştu bu süreçte. Ama Urbi'nin yeri ayrıydı Aybike için.

Benin macerasının sonuna gelmişti artık. Eşyalar toplanmış, son hazırlıklar yapılmıştı. Yanında bu sefer Urbi'nin kendisi için yaptığı iki güzel resim ve kendi portresi de vardı.

Uçaktan bulutları seyrederken geçen iki ayın muhasebesini yapıyordu kendince. Yaşadığı sevinçler, şaşkınlıklar, insanların zavallı durumları, yemekte zorlandığı yiyecekler ve dahası. Ve bir de Urbi.

Ailesi Aybike'yi karşılamış ve sevinçle birbirlerine sarılmışlardı. Evlerine döndüklerinde bir bir anlatmıştı yaşadıklarını. Odasının en güzel yerine de Urbi'nin resimlerini koymuştu.

20 YIL SONRA

Yıllar geçmiş Aybike Türkiye'nin en saygın gazetelerinden birinde dış haberler şefi olmuştu. Artık iki çocuğu olan yetişkin bir insandı. Mutlu bir aile hayatı vardı. Bu konuma gelmesinde büyük pay sahibi olan Benin macerası ve kendine bu imkânı sunan sivil toplum kuruluşu hayatının özel bir parçasıydı. Benin'den dönünce aynı kuruluştaki iki yıl boyunca üyelik yapmış, birçok insanın hayatına dokunmuştu. Şimdi ise işinde başarılı bir gazeteciydi. Yalnız Urbi'den hiç haber alamamıştı. Ona ulaşmayı çok denemiş ama Benin'in şartlarından dolayı hiçbir zaman bu mümkün olmamıştı.

Yine bir gün ofisinde çalışırken başlığı "Afrika'nın En İyileri" olan bir e-posta almıştı. İçeriğini okuduğunda gazeteye yakın bir yerde olan sergi salonunda Afrika'daki en başarılı şairlerin, yazarların, müzisyenlerin, ressamın eserlerinin olacağı bir sergi, konferans düzenleneceğini öğrendi.

O gün ve saat geldiğinde bu sefer bir muhabir göndermek yerine kendi gitmeyi seçti. Ne de olsa Afrika'nın onun hayatında ayrı bir yeri vardı. Tüm misafirler ve gazeteciler konferans salonunda yerini almış, açılışın yapılmasını bekliyordu. Afrikalı sanatçılar konuşma alanının üzerinde bir bir yerini alırken, fotoğraflar birbiri ardına çekiliyordu.

Hepsi teker teker kendini tanıtmaya başlamıştı. Birisi Nijeryalı bir şair olduğunu, diğeri Cezayirli bir yazar, bir başkası Sudanlı müzisyen olduğunu anlata gelmişti. Sıradaki kişi konuşmaya biraz farklı başlamıştı. Adını ve nereli olduğunu söylemeden önce kendi çocukluğundan ve resme olan ilgisinden bahsetmişti. Bir de bacağındaki engelden. Vaktiyle bir Türkün kendi köylerine gelip ona verdiği tavsiyeleri, hiçbir zaman engelini engel etmemesi gerektiğini ve resim yapmaya devam etmesi gerektiğini anlatırken, Aybike'nin kafası kurcalanmaya başlamıştı. Kendi hikâyesine benziyordu ancak bu konuşan kişide takma bir bacak vardı. O köyde takma bacak ne arasın diye geçirdiği anda mikrofonu konuşanın "Benim adım Urbi Badaru. Beninli bir ressamım." demesiyle birlikte Aybike'nin yerinden fırlayıp "Urbiii ben Aybikeeee" sesi tüm salonu doldurdu. Yerinden fırlamasıyla Urbi ile birbirlerine sarılmaları saniyeler içinde olmuştu. İki de birbirine uzun süre boyunca sarıldılar, gözyaşı döktüler şaşkın bakışlara aldırış etmeden. Hıçkırığa hıçkırığa ağlıyorlardı. Nasıl ağlamasınlardı ki? Benin'de yaşadıkları sayesinde Aybike gerçek kimliğini bulmuş, o kimliğin üzerine inşa ettiği kariyeri sayesinde zirveye çıkmıştı. Urbi ise onun sözleriyle kendine güvenmiş, engelini dert etmeden yeteneğini geliştirmiş ve yıllar içinde ünü önce

köyünden, şehrinden ve sonra da ülkesinden taşıp tüm Afrika'ya ulaşmıştı. Şimdi bu iki yetişkin kadın yirmi yıllık hasreti sonlandırıyorlardı herkesin gözü önünde.

O günün akşamında Aybike'nin konuğu Urbi idi tabii ki. Onu eşi ve çocuklarıyla tanıştırmış, tüm hikâyeyi bir kez daha anlatmıştı. Uzun bir muhabbet olmuştu aralarında saatler süren. Yirmi yılın acısını çıkarırcasına özlem dolu bir muhabbet. Aybike, Urbi'nin kendisi için yaptığı resimleri çıkarmıştı masanın üzerine. O resimleri görünce Urbi uzun düşüncelere daldı. Çocukluğundaki yokluğu, açlığı, okulunu, Aybike'nin konuşmalarını... Başladı anlatmaya nasıl da başkaları "yapamazsın, bırak" dedikleri halde onun inat ve ısrarla resme yöneldiğini. Nasıl ilk sattığı resimden para kazanıp, daha iyi malzemelerle daha iyisini yaptığını. Nasıl Benin'de meşhur olmaya başladığını ve kazandığı parayla yaptırdığı takma bacağı. Daha sonrasında ise kendi köy okuluna yaptığı yardımları. Yirmi yıl içinde Urbi'nin köyü daha güzel bir hale gelmişti onun yaptığı yardımlarla. Nihayetinde ikilinin yolları Türkiye'de kesişmişti. Şimdi tavsiye verme sırası Urbi'de idi. Aybike'nin oğlu Alptekin ve doğuştan tek gözü görmeyen kızı Ece'ye. İki çocukla da arasında hemen bir bağ oluşmuştu tıpkı yıllar önce anneleriyle kendi arasında oluşan bağ gibi. Bilhassa Ece'ye destek vermesi gerektiğini anlamıştı. İlk cümlelerini onun için seçmişti.

"Ececim, hiçbir zaman engelinin sana engel olmasına izin verme. Asıl engel, senin kendin için yarattığın engeldir. Buna izin verme. Her zaman en iyisini yapabileceğini unutma. Başkalarının olumsuz cümlelerine aldırış etme. Dünyadan çok başarılı olmuş engelli insanlar geçmiştir. Ececiğim sen Beethoven'i, Mozart'ı, Jim Abbott'ı, Eşref Armağan'ı, Roosvelt'i ve Frida Kahlo'yu biliyor musun?"

3 Aralık Dünya Engelliler Günü Öykü Yarışması Jüri Özel Ödülü

HEPİMİZ ENGELLİYİZ

Yazan: Nesrin Arda

DÜNYA

1. ASRIN CEZA MAHKEMESİ

DURUŞMA TUTANAĞI

DOSYA NO: 2020/372 Esas

DURUŞMA TARİHİ: 19/03/2020

CELSE NO: 1.

HÂKİM: Yeryüzü Hâkimi

SAVCI: Adalet Güven

KÂTİP: Öykü Yazan

Belirli gün ve saatte 1. celse açıldı.

Sanık HAYAT KIYGIN'ın geldiği görüldü.

Savcı ADALET GÜVEN'in geldiği görüldü.

Açık yargılamaya başlandı.

Her mahkemede olduğu gibi mahkeme çalışanları gayet ciddi, çok önemli bir işi, kendisinin dışında kimsenin yapamayacağını hatta başkası yaparsa kıyametin kopacağı düşüncesini, salonda bulunan herkese hissettirerek yapıyorlardı. Mübaşir adımı söylerken her bir harfin hakkını vererek "Hayat Kıygın!" diye bağırmıştı. İlkokul öğretmenlerinin birinci sınıfa başlayan öğrencilere harfleri sesleriyle öğretmesi gibi her harfin sesini iliklerime kadar duymuştum. Mübaşir için sıradan biri olabilirim. Onun için her bir ismin, hâkimin kaleminden farkı olmayabilir. Söylediği her ismin mahkeme ortamının nesnelere dönüştüğünü biliyordu adeta, ona doğru gittiğimde karşılaştığım bakışları doğruluyordu bu hissimi. Diğerleri de çok farklı değillerdi, savcı kendisine yapılan suç duyurusuna kayıtsız kalmamak için karşımdaydı. Yoksa benimle kişisel bir problemi yoktu, kim bilir başka bir ortamda tanışmış olsaydık çok iyi arkadaş bile olabilirdik. Hatta hâkimin arkadaşı bile olabilir diye geçirdim içimden,

üçümüzü bir kafede kahve içerken hayal etmek çok güç değildi. Onlarla ilgili basit fanteziler kurduğum sırada iddianame ve ekleri ile iddianamenin kabul kararı okundu. Hiç birini dinlemediğimi itiraf etmeliyim. Ama sizi merakta bırakmamak adına ne için burada olduğumu anlatmakla görevli hissediyorum kendimi. Görev diyerek sanırım mahkemenin havasına uydum istemsizce, sanki biraz samimiysiz oldum. Şöyle söyleyeyim o zaman: Size, bu satırları okuyan dostlarıma açıklamayı bir borç bilirim. Herhalde borç da mahkeme ortamını hatırlattı yine. İnsan ne çabuk bulunduğu ortamın havasına kapılıyor. Her neyse kelimeleri ve anlamlarını oldukları yere, sözlüklere geri gönderip konumuza dönelim. Gerçi konumuz da kelimeler ve anlamlarıyla ilgili ama yine de sözlükte dursunlar. İlgili olanı arada çağırıp sohbetimize dahil ederiz.

Hakkımda suç duyurusunda bulunulmuştu. Dünya Engelliler Günü'nde sosyal medya hesaplarımdan birinde herkese engelli demişim. Aslında tam olarak öyle dememiştim. Yani kişileri tek tek bulup siz engellisiniz dememiştim ki. Tam olarak söylediğim şeydi: "Herkes engellidir." "Herkes engelli adaydır." gibi küçük vicdanları rahatlatmaya yönelik sıradan "günaydın", "iyi geceler" gibi basmakalıp bir cümleyle de yakından uzaktan hiçbir ilgisi yoktu söylediklerimin. İnandığım bir gerçeği haykırmış ve bunu ispatlamam için de mahkemeye çağırılmışım. İşin ilginç tarafı da eğer mahkemeyi kazanırsam herkesin engelli olduğu kanıtlanacaktı. Kaybedersem ki böyle bir ihtimal de var, sadece kaybetmiş olacaktım. Huzurunu kaçırdığım insanlar, beni unutup kurdukları düzene devam edeceklerdi.

İddianamenin konusu buydu. Savcının sözleri bittikten sonra sıra bana gelmişti. Avukat tutmamıştım. Kendimi en iyi ben savunabilirdim. İçimdeki duyguları benden daha iyi aktaracak başka kim olabilirdi ki? Cinayet işleseydim ya da hırsızlık yapsaydım kanunun bilmem kaçınıcı maddesinden yararlanarak kurtulmaya çalışsaydım elbette avukata ihtiyacım olurdu. Ama burada durum farklıydı, benim düşüncem yargılanıyordu. Ve benim düşünceme hiçbir avukat duygudaş olamazdı. Hâkim:

"İddia makamını dinlediniz, şimdi sizi dinleyelim" gibi sözler sarf etti. Belki daha farklı harflerle başka cümleler kurdu ama anlatmak istediği konuşma sırasının bende olduğuydu.

"Sayın yargıç ben iddiamı hala savunuyorum. Ben kişisel olarak kimseye engelli demedim. 'Herkes engellidir.' dedim ve bunu ispat edebilirim." Salonda uğultu yükseldi, herkes anında üstüne alınmıştı bu sözleri. Hâkimin "Sessizlik!" demesiyle uğultu kesildi.

"Devam edin sizi dinliyoruz."

“Sayın hâkim dinleyicilerin tepkisinden anlaşıldığı üzere; engelli kelimesi hakaret olarak algılanıyor. Madem hakaret, neden görme, duyma, yürüme vs. farklılıkları olan kişilere engelli diyoruz.”

“Siz soru sormak için burada değilsiniz, sanık olarak buradasınız, bunu unutmayınız.”

“Özür dilerim Sayın Yargıç ama ben bu şekilde düşüncelerimi ifade edebiliyorum. Kaldı ki cevap beklemiyorum. Aksi halde size hiçbir şey ispat edemem.”

“Peki, devam edin sorularınızı duymazdan geleceğiz.” demişti alaycı bir gülümseme ile Yeryüzü Hâkimi.

“Şimdi Sayın Yargıç, ben engelli kelimesi ile dört yaşlarımda tanıştım. Belki daha önce de yanımda konuştular ama hem yaş itibarıyla hem bilimsel olarak da kanıtlandığı üzere insan evladı dört yaş öncesini tam net hatırlayamazmış. Belki de öyle algılatıkları için öyle sanıyoruz. Öyle olduğuna inandığımız için ilk üç seneyi unutuyoruz. Her neyse, benim zihinsel engelli olduğu iddia edilen bir kuzenim var. İki yaş küçük benden. İlk zamanlar onun bizimle iletişime geçememesi durumunu sağır ve dilsiz olarak yorumluyorlardı, ailecek koyduğumuz teşhis buydu. Tabii seksenli yıllarda anneler şimdiki anneler gibi en ufak bir öksürükte hekimlerin kapısında dikilmiyorlardı. Teyzemler de dikilmemiş olacak ki çok geç öğrendik onun ömrü boyunca üç yaş zekâsında olacağını. Ama kuzenimde ters giden bir şeyler vardı. Tabii o zamanlar onun benden daha zeki olmadığını düşünüyordum çünkü öyle söylüyorlardı. Herhangi bir olayda “Onun akli ermiyor, o anlamıyor.” diyorlardı. Oysa o, sandalyelerin çivilerini tornavida kullanmadan eliyle sökebiliyordu. Hem de saniyeler içinde... Kasetlerin bozulan bantlarını kalem kullanmadan eliyle sarıyordu. Hatta Barış Manço'nun kasetinin bandını tamamen çıkarıyor, tamamen çıkmış Kayahan'ın kasetine sarıyor ve kasetler çalışıyordu. Kayahan dinlemek isterken karşınıza Barış Manço çıkabiliyor ya da tam tersi oluyordu. Normal denilen bizdik ama imkânsız başarılar hep kuzenimdi. Büyüdükten sonra da değişmedi durumlar. Müthiş bir hafızaya sahip olduğu için tanıdığı hiç kimseyi unutmaz, herkesin ismini hatırlar, dinlediği hiçbir şarkıyı unutmazdı.

Bir gün radyoda çıkan bir şarkıyı hatırlayamadık, daha giriş kısmında hangi şarkıydı diye birbirimize sorarken, elinde oyuncak treniyle gelip “Nükhet Duru” diyip gitmişti. Tabii biz zeki olduğuna inandırılan normal insanlar birbirimize bakakalmıştık. Bakakaldığımız o kadar çok duruma maruz bırakmıştı ki bizi, onu “normal” insanların anlaması mümkün değil haliyle. Bir keresinde “Uçaklar Tanrı'nın üstünden mi geçer altından mı?” diye sormuş, kendi hayal dünyasından bir pencere açmıştı bize. Tek sorun şuydu: Kuzenimin beyni bizim gibi

işlemiyordu. O bizim gibi kendini ifade edemiyordu sadece hayata farklı bakıyordu. Biz de ona “zihinsel engelli” diyorduk. Kaldı ki biz de onun zihinsel engellisiydik. Kuzenim, engelli konusunu küçük yaşlardan itibaren incelememe sebep olan kişiydi. Kimdi engelli, ya da onun çivileri eliyle sökmelerini engellemeyen neydi? Peki, benim elimle sökmemi engelleyen neydi?”

“Kuzenim aynı zamanda sevgi dolu biri, onun sarıldığı gibi sevgiyle kimse sarılamaz. İnanın, sizi sadece sever, siz olduğunuz için sever. Mevkiiniz, cinsiyetiniz, yaşınız, boyunuz, kilonuz, eğitim durumunuz onun umurunda değildir. Sadece ailesini değil, herkesi sever. O büyümeyen, elinde oyuncaklarla gezen kocaman bir çocuk. Oysa teyzem ondan önce ölmek istemiyor. Böylesi güzel bir evladın ölümünü görmek istiyor. Hani biz normaldik, akıllıydık, neden engelli dediğimiz farklılıkları olan aileleri rahatlatacak sistemler üretmiyoruz? Bir annenin böyle düşünmesine engel olamıyoruz. Engel mi dedim ben? Sanırım engel biziz. Hatta üstüne basa basa söylüyorum: Engelli çocuğundan önce ölmek istemeyen anneler olduğu sürece hepimiz engelliyiz, kimse kusura bakmasın.”

Salonda yine uğultu oldu. Beni haklı mı buluyorlardı yoksa haksız mı anlayamamıştım. Sanki alkış sesi gelmişti inceden ya da duymak istediğim onaylanmaktı. Hâkim yine salonu susturmuş, bana dönerek:

“Devam edecek misiniz?”

“İzin verirseniz devam etmek istiyorum. Daha söylemek istediğim çok şey var. Sadece zihinsel farklılığı olan kuzenim iddiamı kanıtlamam için yeterli değil.”

“Peki, devam edin.”

“Daha önce de dediğim gibi kuzenimle başlamıştı, engelli kelimesini sorgu altına almam. Kelimeler harflerden oluşuyor. Ağzımızdan çıktığı andan itibaren dalgalar halinde yakınlardaki tüm kulakların kıvrımlarından geçerek içeri giriyor. Kıvrımlar önemli, kulağınızda kıvrım yoksa sesleri düzgün duyamazsınız. Bir kaza geçirdiniz ve kulaklarınızda ki kıkırdak dokuyu kaybettiniz, sesleri duyarsınız ama kaza öncesindeki gibi değil. Dolayısıyla bir önceki halinizin engellisi olursunuz. Kelimeler artık başka yankılanıyordur içinizde. Kaldı ki bu durum sadece kulak kıvrımlarını kaybetmekle gerçekleşmez. Yaş aldıkça da kendimizin engellisi oluruz. Duymak için elimizi kulağımıza siper etmeye başlarız ya da cihaz takarız. Bir şekilde hepimiz duyma yetimizi kaybederiz. Sağlıklı bir insan kulağı 20-20000 Hertz arasındaki titreşimlere tepki verir. Bunun altındaki ifrasonik ve üstündeki

ultrasonik seslere tepki vermez. Oysa başka canlılar bunları duyabiliyorlar. Fareler 1000-110000 Hertz arasını algılayabiliyorlar. Bu durumda bir fare için hepimiz işitme engelliyiz. Tamam, o bir hayvan onunla insanı mı karşılaştırıyorsun, diyebilirsiniz. Onun yaşam koşulları gereği daha iyi duyması gerekiyor ve bu yüzden öyle demeniz çok mantıklı. Elbette ki öyle, bizi de kovalayan başka canlılar olsaydı biz de öyle olabilirdik. Neyse insanı insanla karşılaştıralım o halde, buradaki herkesin normal duyduğunu kabul edelim. Daha doğrusu eşit duyduğunu ki bundan hiçbir zaman emin olamayız. Ama öyle olduğunu varsayalım. Peki, hepimiz çok iyi duyuyoruz da işitme engelli denilen duyma farklılığı olan kişilere göre çok mu iyi iletişim kuruyoruz. Madem bizim kulaklarımız sağlıklı neden anlaşıyoruz. Engelli dediğimiz kişilerden daha iyi olduğumuzu düşünüyorsak neden kimsenin bizi anlamadığını defalarca tekrarlıyoruz. Demek ki sesi duymak yeterli değil, anlamak da gerekiyor. Mario Vargas Llosa isimli yazar da kitap okumayan topluluk için engelli demiştir. *“Kitap okumayan, edebiyata el sürmemiş bir insanlık, kaba ve ilkel dili yüzünden ürkütücü iletişim sorunları yaşayan bir sağır-dilsizler topluluğuna döner. Aynı şey bireyler için de geçerlidir. Hiç okumayan, az okuyan ya da yalnız süprüntü okuyan insan, engelli bir insandır...”* Ona hak veriyorum. İletişim sorunları yaşıyoruz. Görmemiz, duymamız bizi eşit yapmıyor. Okumamız da şart elbette ve okudukça okumayanlarla iletişim kuramıyoruz ve yine birbirimizin engellisi oluyoruz. Şimdi, bu işte bir yanlış yok mu? Duyma engellilere göre daha iyi olmamız gerekmiyor mu? Yani duymayarak ne kaybediyorlar. Engellerini ortadan kaldırırsak, kazanacakları ne olacak? İletişimsiz bir dünya, anlamını kaybetmiş kelimelerin ortada yankılanmasının dışında ne kazanacaklar? Kelimeler sözlüklerde de var, anlamlarına oradan da ulaşabilirler.

Gelelim görme farklılığı olan kişilere. Gözümüz, kısaca görmemizi sağlayan görme organımız. İris, retina gibi pek çok bölümden meydana gelen, adına pek çok şarkı yazılan organımız. Kalbin aynası mıdır, bilemem ama tüm organlar gibi tek başına bir anlamı olmayan sıradan bir organ aslında. Işık olmadan göz hiçbir işe yaramaz. Hatta iki boyutlu algıladığı için tek başına ışığı beyine yansıtması da hiçbir şey ifade etmez. Beynimiz, gelen ışığı üçüncü boyuta çevirir. Bir nevi beyin yorumudur üçüncü boyut. Ama şarkılar gözlere yazılır.

Ara sıra aklıma takılmıştır görmeyle ilgili bazı durumlar. Mesela gördüğüm renkleri diğer insanlar da aynı şekilde görüyor mu, diye çok düşünmüşümdür. Bunu yıllarca kimseye anlatamadım, ta ki sosyal medyada fotoğrafı çekilen mavi-siyah elbise ortalığı karıştırana kadar. Elbiseyi bir kısım insan sarı-beyaz görürken bir kısım da mavi-siyah görüyordu. Ben

çok ilginç ki hardal sarısı ve lacivert olarak görüyordum. Görme engeli olmadığını savunan bizler anladık ki hepimiz aynı görmüyorduk. Peki, kim doğru görüyordu? Hangi göz gerçeği görüyordu? Bunu hiçbir zaman bilemeyeceğiz. Birbirimizin görme engellisi olarak yaşayıp gideceğiz. Işığın gözümüze geliş şekli, ortamı vs. gibi pek çok dış etkenden dolayı birbirimizden farklı göreceğiz. Bu saatten sonra giydiği elbisenin rengini bize danışan görme farklılığı olan kişiler hangimize inanacak? Hiç inandırıcılığımız kalmadı. O yüzden insanlardan çok hayvan dostlarımıza güveniyor ve köpeklerle geziyorlar. Gören gözlerle koyduğumuz engellere çarpmamak için beyaz baston kullanıyorlar. Elbette önce onlara sormak lazım, neye ihtiyaçları olduğunu; fakat özgürce gezebilmeleri için yollara işaretler koyabiliriz belki, görme engelli kaldırımları yapabiliriz. Sokakların başına sesli sokağın adını söyleyen teknolojik aletler koyabiliriz. Gerçi yapsak ne olur, kaldırıma araba park eden bizler o koyduğumuz işaretleri de yok ederiz. O yüzden bizim görüyor olmamız da hiçbir şey ifade etmiyor. Kaldı ki sandığımız gibi karanlık bir dünyaya sahip değiller. Yön bulmak için navigasyona bile ihtiyaçları yok, labirente beraber girin emin olun sizden önce çıkarlar. Hiçbir görsel uyarıcıya maruz kalmadıkları için odaklanma sorunu yaşamıyorlar. Onlara o kadar çok engel koymuşuz ki diğer duyularını geliştirmek zorunda kalmışlar. Çünkü bizim gören gözlerimize güvenmiyorlar.

Biliyor muydunuz Sayın Yargıç, görme farklılığı olanlar ışığa maruz kalmadıkları için kansere yakalanma riskleri yok denecek kadar az. Böyle bir şanslarının olması çok iyi bir durum. İzinizden “Aman kör olacağıma, kanser olup ölürüm daha iyi!” diyen varsa, onlara söyleyeceğim tek bir şey var: Yanılıyorsunuz! Onların dünyasının engellisi olduğumuz için neler düşünüyorlar, nasıl hissediyorlar, nasıl hayal kuruyorlar bilemeyiz. Onların dünyalarının da çok güzel olduğunu düşünüyorum ben ayrıca. Bu benim şahsi fikrim elbette. Görme farklılığına sahip olan kişiler, mizaç olarak neşeli kişiler genellikle. Çok güzel şarkı söylüyorlar, espri yetenekleri mükemmel. Kendileriyle dalga geçebilecek kadar hayatla barışıklar. Onların dünyası benim için asla karanlık olmadı. Öyle karanlık bir dünyadan “*Güzelliğin beş para etmez bende ki sevdan olmasa...*” sözleri çıkar mıydı hiç? Kim Âşık Veysel’e görmüyor diyebilir? Kimse kanser olmayı kör olmaya tercih etmesin, kimse hasta olmasın. Herkes kendi karanlığından, aydınlıklar çıkarsın.”

Biraz soluklanmak istedim, kendimi konuşmaya kaptırmış anlatıyordum. Etrafa bakındım. Çoğu insan benimle göz göze gelmeye çekinir gibiydi. Hafif bir gülümse ile sözlerime devam ettim:

“Son olarak Sayın Yargıç demem odur ki bizler; sağlıklı, normal olduğunu iddia eden bizler, böyle büyük bir iddianın altına girmekten vazgeçmeliyiz. Çünkü yaptıklarımız ortada, kabul etmemiz gereken tek Şey engelli olduğumuz. Aksi takdirde farklılıkları olan kişilere engelli dememiz hiç ahlaki değil. Çünkü onların engeli biziz. Ya onlara engel olmaktan vazgeçeriz ya da engelli olduğumuzu kabul edip onlara: “Biz de bu yüzden -engelli olduğumuz için- size hayatı yaŐanmaz hale getiriyoruz.” diyerek mazeretlerimizi sunarız. Söyleyeceklerim bu kadar.”

Sessizlik kiŐilik almış bizimle hâkimin kararını bekliyordu. Kendisini blenin hangi karar olacağını merak ediyordu.

GEREĞİ DŐNLD: Ayrıntısı gerekçeli kararda açıklanacağı üzere;

Her ne kadar sanık hakkında bilmem kaç sayılı yasanın falanca ek maddesine muhalefet etmek suçundan yargılanması istemi ile mahkememizde kamu davası açılmış ise de; atılı suçun yasal unsurları oluŐmadıđından sanığın Asrın Mahkemesi’nin bilmem kaç maddesi uyarınca **BERAATİNE**.

Yapılan yargılama giderlerinin kamu üzerine bırakılmasına karar verilmiŐtir.

Karardan da anlayacağınız üzere; kabullenmek, düzeltmekten kolay olduğu için hepimizin engelli olduğuna karar verilmiŐti. Hepimize geçmiş olsun!